

VERGİ HARCAMALARININ GELİŞİMİ (FRANSA, İSVEÇ, MEKSİKA, AVUSTRALYA, 2016-2023)

THE DEVELOPMENT OF TAX EXPENDITURES (FRANCE, SWEDEN, MEXICO, AUSTRALIA, 2016-2023)

Furkan Şanlı¹, Ahmet Tekin²

¹Yüksek Lisans Öğrencisi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Maliye Anabilim Dalı, fsanli001@gmail.com,
Orcid: <https://orcid.org/0000-0003-1424-5431>

²Doç. Dr., Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Maliye Bölümü, atekin@ogu.edu.tr,
Orcid: <https://orcid.org/0000-0003-0520-0434>

MAKALE BİLGİSİ

Anahtar Kelimeler

Vergi harcaması, istisna, muafiyet, vergi indirimi, vergi teşvikleri.

Jel Kodları: H20, H21, H29

Makale Geçmişi:

Geliş Tarihi: 12 Mayıs 2023

Kabul Tarihi: 23 Mayıs 2023

ARTICLE INFO

Keywords

Tax expenditure, exemption, tax reduction, tax incentives.

Jel Codes: H20, H21, H29

Article History:

Received: 12 May 2023

Accepted: 23 May 2023

ÖZET

Vergi harcamaları, belirli bir ekonomik sektörleri, faaliyetleri, bölgeleri desteklemek veya teşvik etmek için düzenlenmiş muafiyetlerin veya özel vergi rejimlerinin uygulanması nedeniyle vazgeçilen gelir olarak tanımlanmaktadır. Devletler vergi harcamaları aracılığıyla sosyal ve ekonomik hayata yönelik teşvik uygulamalarını gerçekleştirmektedir. Verginin modern fonksiyonları içerisinde yer alan büyüme, kalkınma hedeflerine ulaşmada da vergi harcamaları etkin bir araç olarak kullanılabilir. Ülkeler uyguladıkları vergi sistemlerinde yer verdikleri istisna, muafiyet, indirim ve benzeri uygulamalarla vergi harcamalarını somutlaştırmaktadırlar. Vergi harcamaları bütçe ilkeleri çerçevesinde bütçenin eki olarak yasama organlarının onayından geçmektedir. Böylece saydamlık ve hesap verilebilirlikte gerçekleştirilmektedir. Bu çalışmada OECD üyesi ülkelerden Fransa, İsveç, Meksika, Avustralya, 'da vergi harcamalarının gelişimi 2016-2023 dönemi dikkate alınarak incelenmeye çalışılmıştır.

ABSTRACT

The foregone revenue due to the application of exemptions or special tax regimes, which are designed to support or encourage certain economic sectors, activities, or regions, is defined as tax expenditures. Governments implement incentive programs for social and economic life through tax expenditures. Tax expenditures can also be used as an effective tool in achieving growth and development goals, which are among the modern functions of taxation. Countries concretize tax expenditures through exemptions, deductions, credits, and other similar practices they incorporate into their tax systems. Tax expenditures, within the framework of budgetary principles, are subject to the approval of legislative bodies as part of the budget. In this way, transparency and accountability are ensured. In this study, the development of tax expenditures has been examined for the period of 2016-2023 in France, Sweden, Mexico, and Australia, which are also members of the OECD.

Atf vermek için / To cite: Şanlı, F. ve Tekin, A. (2023). Vergi harcamalarının gelişimi (Fransa, İsveç, Meksika, Avustralya, 2016-2023). *Dumlupınar Üniversitesi İİBF Dergisi*, 11,41-62. DOI: 10.58627/dpuiibf.1296348

Devletler vergi harcamalarına sosyal ve ekonomik amaçlar doğrultusunda başvurmaktadır. Vergi harcamaları uygulamaları ile vergi yönetimleri vergi gelirlerinin bir kısmından vazgeçmektedir. Vazgeçilen bu gelirlerin yatırımları ve istihdamı teşvik edici etki yaratması durumunda devletlerin ekonomik kalkınma hedeflerine ulaşmasında bir araç olabilmektedir. Günümüzde gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde vergi harcamalarının ülke politikalarındaki öneminin giderek arttığı görülmektedir. Birden çok amaç için başvuru vergi harcamalarının hedeflere ulaşmada yeterli olup olmadığı sürekli tartışılan bir konu olmaktadır. Bütçe ekleri içerisinde yer alan vergi harcamaları listeleri, ilgili ülke mali yönetimlerinin bütçeleme ilkelerine uyulup uyulmadığını göstermesi açısından da önem arz etmektedir.

1. FRANSA'DA VERGİ HARCAMALARININ GELİŞİMİ (2016-2022)

Fransa'da vergi harcamaları raporları bütçe kanununda yer alan Yollar ve Araçlar Raporu'nun içerisinde 1980 yılından bu yana her yıl yayınlanmaktadır. Merkezi hükümetin tüm vergilere yönelik vergi harcamaları raporda yer almaktadır (Erdoğan, 2021: 123). Vergi harcamaları raporları ayrı bir hükümet belgesi olarak hazırlanmaktadır. Fransa'da vergi harcamaları raporları bütçe sürecinde oluşturulmaktadır. (McDonald, 2010: 53). Vergi harcamaları miktarları her bir vergi için tespit edilmektedir. 2007 yılına kadar vergi harcamaları raporlarında sadece merkezi yönetimin verileri yer almaktayken, 2007 yılından sonra yerel yönetimlerin vergi harcamaları da bu rapora dahil edilmiştir (OECD, 2010: 84).

Fransa'da devletin gelirinde kayıplara yol açan vergi hukukunun standart yapısından farklı olan hükümler ve mükelleflerin vergi yüklerindeki azalmalar vergi harcaması olarak tanımlanmaktadır. Fakat bütçede gelir kaybına yol açan her uygulama vergi harcaması olarak kabul edilmemektedir. Bir uygulamanın vergi harcaması sayılması için standart vergi yapısından bir ayrıcalık sağlaması gerekmektedir. Bu standart vergi yapısının tanımı ise yapılmamıştır. Bu yapının ölçütünde genellikle Fransız yasaları, AB yasaları ve yasa koyucunun yorumları dikkate alınmaktadır (Erdoğan, 2021: 124). Fransa'da vergi harcamaları uygulamaları, vergi türlerine ve amaçlarına göre iki şekilde sınıflandırılmaktadır. Vergi harcamaları hesaplanırken vazgeçilen gelir yöntemi kullanılmaktadır (Kulu, 2000: 26).

Fransa'da 2016-2022 yıllarını kapsayan vergi harcamaları tahminleri Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1: Fransa'da 2016-2022 Yılları Arasındaki Toplam Vergi Harcamaları (Milyon Euro)

Vergi Harcaması	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022*
Gelir Vergisi	32.427	32.985	36.103	35.206	37.306	35.465	35.138
Kurumlar Vergisi	3.245	3.702	3.797	4.427	4.437	4.217	4.169
Katma Değer Vergisi	19.652	20.006	17.450	17.172	16.474	17.889	19.010
Özel Tüketim Vergisi	5.356	6.328	7.964	8.759	8.258	8.665	8.848
Diğer Vergiler**	38.503	41.835	46.869	46.705	38.858	35.467	35.738
TOPLAM	99.183	104.856	112.183	112.269	105.333	101.703	102.903

*Tahmini Rakamlar

**Sosyal Güvenlik Vergileri, Çevre Vergileri, Emlak Vergisi, Veraset ve İntikal Vergisi.

Kaynak: "Ministère de l'Économie - Les Dépenses Fiscales" verileriyle hazırlanmıştır (www.budget.gouv.fr),29.08.2022.

Tablo 1'de yer alan veriler ilgili yılların verileri kullanılarak hazırlanmıştır. Bu verilere bakıldığında 2016 yılında yapılan gelir vergisine yönelik vergi harcamaları 32.427 milyon euro olmaktadır. 2017 yılı için gelir vergisi dolaylı vergi harcamaları 32.985 milyon euro olmuştur ve bu tutar bir önceki yıla göre %1,72 oranında artış göstermektedir. 2018 yılında bir önceki yıla göre gelir vergisine yönelik vergi harcamaları 36.103 milyon euro olup %9,45 oranında artış göstermiştir. 2019 yılına gelindiğinde gelir vergisine yönelik vergi harcamaları için bu tutar 35.206 milyon euro seviyesine yükselmiş ve bir önceki yıla göre %2,48 oranında azalış gösterdiği tespit edilmiştir. 2020 yılında bir önceki yıla nazaran %5,96 oranında artış gösterdiği görülen gelir vergisi dolaylı vergi harcamaları 37.306 milyon euro düzeyindedir. Gelir vergisi için yapılan vergi harcamalarına 2021 yılı için bakıldığında bir önceki yıla göre %4,93 oranında azalış olduğu tespit edilmiştir ve bu tutar 35.465 milyon euro olmaktadır. 2022 yılı için 35.138 milyon euro tutarında olması beklenen gelir vergisine yönelik vergi harcamalarında bir önceki yıla göre

%0,92 oranında azalış tahmin edilmektedir. Bu veriler göz önüne alındığında ilgili yıllarda gelir vergisi için yapılan vergi harcamaları oranları bir önceki yıla göre en fazla 2018 yılında %9,45 oranında artış göstermiş ve ilgili yıllarda bir önceki yıla göre azalışın en fazla olduğu yıl ise %4,93 oranı ile 2021 yılı olduğu görülmektedir. Bunlara ek olarak en az gelir vergisi dolaylı vergi harcamasının 2016 yılında 32.427 milyon euro düzeyinde yapıldığı görülmektedir. Buna karşın gelir vergisi için en fazla vergi harcaması yapılan miktarın ise 2020 yılında 37.306 milyon euro düzeyinde olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 1’de kurumlar vergisi özelinde yapılan vergi harcamaları verilerine bakıldığında 2016 yılında 3.245 milyon euro vergi harcaması yapılmıştır. Bu miktar 2017 yılında 3.702 milyon euro tutarında olmuştur ve bir önceki yıla göre %14,08 oranında artış göstermiştir. 2018 yılında kurumlar vergisine yönelik yapılan vergi harcamaları bir önceki yıla nazaran %2,57 oranında artmıştır ve 3.797 milyon euro seviyesine yükseldiği görülmektedir. 2019 yılına gelindiğinde ise kurumlar vergisi için yapılan vergi harcaması tutarı 4.427 milyon euro tutarında olmuştur ve bir önceki yıla göre %16,59 oranında artış göstermiştir. 2020 yılında bir önceki yıla nazaran tekrar %0,23 oranında artış gösterdiği görülen vergi harcamaları 4.437 milyon euro düzeyindedir. 2021 yılına bakıldığında kurumlar vergisi için yapılan vergi harcamaları bir önceki yıla göre %4,96 oranında azalış göstermiş ve 4.217 milyon euro seviyesine gerilemiştir. 2022 yılında kurumlar vergisi dolaylı yapılması beklenen tahmini vergi harcamaları tutarının 4.169 milyon euro olacağı tahmin edilmekte ve bu tutarın bir önceki yıla göre %1,14 oranında azalış göstereceği öngörülmektedir. İlgili yıllarda kurumlar vergisine yönelik yapılan vergi harcamalarına özet olarak bakıldığında, vergi harcamalarının bir önceki yıla göre oransal olarak en fazla arttığı yıl, 2019 yılı olmuştur ve bu yılda %16,59 oranında artış olduğu tespit edilmiştir. Buna karşın 2021 yılı bir önceki yıla göre en yüksek oranda azalışın görüldüğü yıl olmuştur ve bu oran %4,96 düzeyinde olmaktadır. İncelenen yıllar içerisinde kurumlar vergisi için en fazla vergi harcaması yapılan yılın 4.437 milyon euro ile 2020 yılı olduğu görülmektedir. Buna karşılık kurumlar vergisi için en az vergi harcamasının yapıldığı yılın ise 2016 yılında 3.245 milyon euro düzeyinde olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 1’de katma değer vergisi konulu vergi harcamaları incelendiğinde 2016 yılında 19.652 milyon euro tutarında vergi harcaması yapıldığı görülmektedir. 2017 yılında katma değer vergisine yönelik 20.006 milyon euro tutarında vergi harcamasının yapıldığı görülmektedir ve bu tutarın bir önceki yıla göre %1,8 oranında artış gösterdiği anlaşılmaktadır. 2018 yılında bir önceki yıla göre katma değer vergisine yönelik vergi harcamaları 17.450 milyon euro olup %12,78 oranında azalış göstermiştir. 2019 yılına gelindiğinde katma değer vergisi konulu vergi harcamaları için bu tutar 17.172 milyon euro seviyesine gerilemiş ve bir önceki yıla göre %1,59 oranında azalış gösterdiği tespit edilmiştir. 2020 yılında bir önceki yıla nazaran %4,06 oranında azalış gösterdiği görülen katma değer vergisi dolaylı vergi harcamaları 16.474 milyon euro düzeyindedir. 2021 yılında katma değer vergisi için yapılan vergi harcamaları bir önceki yıla göre %8,59 oranında artmıştır ve 17.889 milyon euro seviyesine yükseldiği görülmektedir. 2022 yılına gelindiğinde ise katma değer vergisine yönelik yapılan tahmini vergi harcamalarının bir önceki yıla göre %6,27 oranında artacağı ve 19.010 milyon euro seviyesinde olacağı tahmin edilmektedir. Fransa’da katma değer vergisi konulu vergi harcamaları için tespit edilen bu veriler eşliğinde ilgili yıllar itibarıyla oransal düzeyde bir önceki yıla göre artış azalış ilişkisine bakıldığında en fazla azalışın %12,78 ile 2018 yılında olduğu görülmektedir. Buna karşın ilgili yıllar itibarıyla bir önceki yıla göre en fazla artışın olduğu yıl ise %8,59 oranıyla 2021 yılının olduğu anlaşılmaktadır. Buna ek olarak ilgili yıllarda katma değer vergisi için en az vergi harcamasının yapıldığı yılın 16.474 milyon euro ile 2020 yılı olduğu görülmekte, en fazla vergi harcaması yapılan yıl ise 2017 yılı olup bu tutarın 20.006 milyon euro seviyesinde olduğu görülmektedir.

Tablo 1’de özel tüketim vergisi için yapılan vergi harcamaları incelendiğinde 2016 yılında 5.356 milyon euro vergi harcaması yapıldığı görülmektedir. Bu tutar 2017 yılında 6.328 milyon euro olmuştur ve bir önceki yıla göre %18,15 oranında artış göstermiştir. 2018 yılına bakılacak olduğunda özel tüketim vergisi nezdinde yapılan vergi harcamaları bir önceki yıla göre %25,85 oranında artış göstermiş ve 7.964 milyon euro seviyesine yükselmiştir. 2019 yılında ise özel tüketim vergisi için yapılan vergi harcamaları 8.759 milyon euro seviyesinde olup bir önceki yıla göre %9,98 oranında artmıştır. 2020 yılında bir önceki yıla göre %5,72 oranında azalış gösterdiği görülen vergi harcamaları 8.258 milyon euro düzeyindedir. 2021 yılı için yapılan özel tüketim vergisi dolaylı vergi harcamaları 8.665 milyon euro olmuştur ve bu tutar bir önceki yıla göre %4,93 oranında artış göstermektedir. 2022 yılı tahminlerine bakıldığında ise özel tüketim vergisi dolaylı vergi harcamaları için bir önceki yıla göre %2,11 oranında artış olacağı ve 8.848 milyon euro seviyesine yükseleceği beklenmektedir. Fransa’da özel tüketim vergisine yönelik vergi harcamaları için tespit edilen bu veriler doğrultusunda ilgili yıllar itibarıyla oransal düzeyde bir önceki yıla göre artış azalış ilişkisine bakıldığında en fazla artışın %25,85 ile 2018 yılında olduğu görülmektedir. Buna karşılık 2020 yılı bir önceki yıla göre en yüksek oranda azalışın görüldüğü yıl olmuştur ve bu oran %5,72 olmaktadır. Bu verilere ek olarak ilgili yıllarda özel tüketim vergisi için en fazla vergi harcaması yapılacak yılın 8.848 milyon euro ile 2022 yılı olacağı öngörülmekte, en az vergi harcaması yapılan yıl ise 2016 yılı olup bu tutarın 5.356 milyon euro seviyesinde olduğu öngörülmektedir.

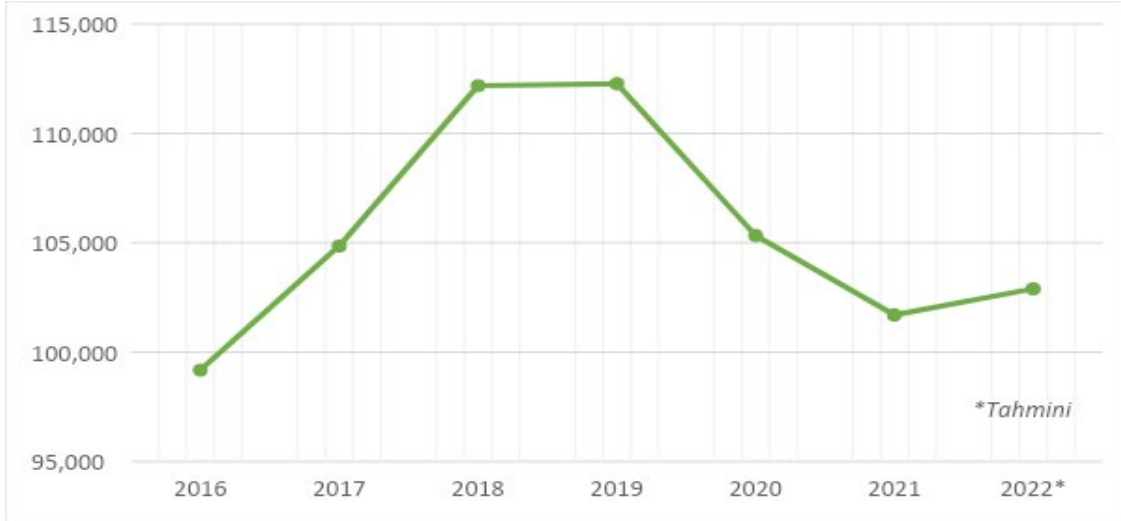
Tablo 1, diğer vergi harcamaları çerçevesinde incelenecek olursa 2016 yılında 38.503 milyon euro tutarında vergi harcaması yapıldığı görülmektedir. Diğer vergi harcamalarına 2017 yılı için bakıldığında bir önceki yıla göre %8,65 oranında artış olduğu tespit edilmiştir ve bu tutar 41.835 milyon euro olmaktadır. 2018 yılında diğer vergi harcamaları miktarı bir önceki yıla nazaran %12,03 oranında artmıştır ve 46.869 milyon euro seviyesine yükseldiği görülmektedir. 2019 yılında bir önceki yıla göre %0,35 oranında azalış gösterdiği görülen diğer vergi harcamaları 46.705 milyon euro düzeyindedir. 2020 yılına bakıldığında diğer vergi harcamaları tutarı 38.858 milyon euro olup bir önceki yıla göre %16,8 oranında azalış göstermiştir. 2021 yılına bakılacak olduğunda diğer vergi harcamaları bir önceki yıla göre %8,73 oranında azalış göstermiş ve 35.467 milyon euro seviyesine gerilemiştir. 2022 yılında diğer vergi harcamalarının bir önceki yıla nazaran %0,76 oranında artacağı ve 35.738 milyon euro seviyesine yükseleceği tahmin edilmektedir. İlgili yıllarda diğer vergi harcamalarına özet olarak bakıldığında, vergi harcamalarının bir önceki yıla göre oransal olarak en fazla azaldığı yıl, 2020 yılı olmuştur ve bu yılda %16,8 oranında gerileme

olduğu tespit edilmiştir. Buna karşılık 2018 yılı bir önceki yıla göre en yüksek oranda artışın görüldüğü yıl olmuştur ve bu oran %12,03 olmaktadır. Bu bilgilere ek olarak en az diğer vergi harcamasının 2021 yılında 35.467 milyon euro düzeyinde yapıldığı görülmektedir. 2018 yılı ise 46.869 milyon euro ile ilgili yıllar itibariyle en fazla diğer vergi harcamasının yapıldığı yıl olarak görülmektedir.

Tablo 1'e toplam vergi harcamaları özelinde bakıldığında 99.183 milyon euro tutarında 2016 yılı vergi harcaması yapıldığı görülmektedir. Toplam vergi harcamalarına 2017 yılı için bakıldığında bir önceki yıla göre %5,72 oranında artış olduğu tespit edilmiştir ve bu tutar 104.856 milyon euro olmaktadır. 2018 yılına bakıldığında toplam vergi harcamaları tutarı 112.183 milyon euro düzeyindedir ve oransal olarak bir önceki yıla göre %7 artış göstermektedir. 2019 yılında toplam 112.269 milyon euro vergi harcamasının yapıldığı görülmektedir ve bu tutarın bir önceki yıla göre %0,08 oranında artış gösterdiği anlaşılmaktadır. Bu tutar 2020 yılında 105.333 milyon euro olmuştur ve bir önceki yıla göre %6,18 oranında azalış göstermiştir. 2021 yılında yapılan toplam vergi harcamaları bir önceki yıla nazaran %3,45 oranında azalmıştır ve 101.703 milyon euro seviyesine gerilediği görülmektedir. 2022 yılı için bir önceki yıla göre %1,18 oranında artış göstereceği tespit edilen tahmini toplam vergi harcamalarının 102.903 milyon euro seviyesine yükseleceği beklenmektedir. Bu verilerle birlikte ilgili yıllarda yapılan toplam vergi harcamaları oranları bir önceki yıla göre en fazla 2018 yılında %7 oranında artış göstermiş, buna karşın en fazla azalışın da 2020 yılında %6,18 oranında olduğu görülmüştür. Bu verilere ek olarak en fazla toplam vergi harcamasının 2019 yılında 112.269 milyon euro düzeyinde yapıldığı anlaşılmaktadır. İlgili yıllar içerisinde en az toplam vergi harcaması yapılan yılın ise 99.183 milyon euro ile 2016 yılının olduğu görülmektedir.

Yukarıda verilen bilgiler dahilinde aşağıdaki Şekil 1'de Fransa'nın ilgili yıllar itibariyle toplam olarak yaptığı vergi harcamalarına yönelik yıllık düzeyde oluşan değişimler ele alınmıştır.

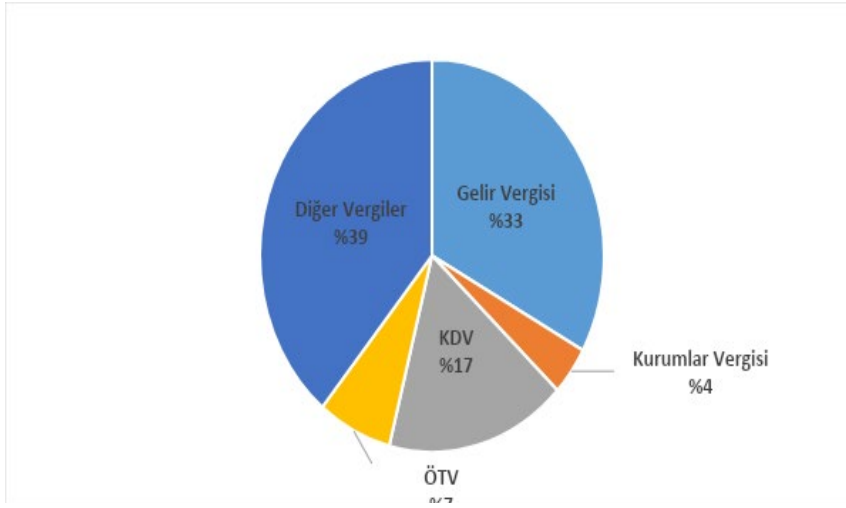
Şekil 1: Fransa'da 2016-2022 Yılları Arasında Yapılan Toplam Vergi Harcamalarının Yıllara Göre Değişimi (Milyon Euro)

Kaynak: Tablo 1'deki veriler kullanılarak hazırlanmıştır.

Şekil 1'e bakıldığında 2016 döneminden 2019 dönemine kadar toplam vergi harcamaları miktarlarında artış yaşandığı görülmektedir. 2019 yılından sonra 2021 yılına kadar aşağı yönlü seyir izlenmiştir. 2022 tahminine bakıldığında tekrar artışın yaşanacağı öngörülmektedir. Fransa'daki vergi harcamaları miktarlarının dönemler itibariyle hem yukarı yönlü hem de aşağı olduğu şekilde görülmektedir. 2022 yılındaki tahminin yukarı yönlü olması dikkate alındığında Fransa'da vergi harcamaları politikalarında ileriki dönemlerde tekrar bir artış trendine girileceğine zemin hazırladığı düşünülmektedir. Şekilde yer alan bilgiler doğrultusunda Fransa'da 2016-2022 dönemleri arasında yıllık ortalama 105 milyar euro tutarında vergi harcamasının yapıldığı tahmin edilmektedir.

Fransa'da 2016-2022 yılları arasında yapılan toplam vergi harcamalarının vergi türleri itibariyle dağılımı Şekil 2'de gösterilmiştir.

Şekil 2: Fransa’da Vergi Harcamalarının Vergi Türleri İtibariyle Dağılımı (%)

Kaynak: Tablo 1’deki veriler kullanılarak hazırlanmıştır.

Şekil 2’de Fransa’da yapılan toplam vergi harcamalarının vergi türleri itibariyle ortalama olarak vergi harcamaları içerisinde ne kadar paya sahip olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Şekilden de görüleceği üzere vergi türleri itibariyle en büyük paydan en küçük paya göre sıralanacak olursa birinci sırada %39 ile diğer vergiler, ikinci sırada %33 ile gelir vergisi, üçüncü sırada %17 ile KDV, dördüncü sırada %7 ile ÖTV ve son sırada %4 ile kurumlar vergisi yer almaktadır. Şekildeki bilgiler doğrultusunda Fransa’da dolaysız vergiler ve diğer vergiler öncelikli vergi harcamaları politikaları izlendiği söylenebilir.

Aşağıdaki Tablo 2’de Fransa’daki vergi harcamalarının ilgili yıllar itibariyle GSYH’ye ve toplam vergi gelirleri içindeki oranlarına yer verilmiştir. Bu şekilde hükümetlerin alternatif bir politika aracı olan vergi harcamalarına toplam gelirleri içerisinde ne kadar düzeyde pay verdiği ve bu payın ne kadarlık bir etki yarattığı vurgulanmak istenmiştir.

Tablo 2: Fransa’da 2016-2020 Yılları Arasındaki Vergi Harcamalarının Toplam Gelir İçerisindeki Payı (Milyon Euro)

	2016	2017	2018	2019	2020
Vergi Harcaması	99.183	104.856	112.183	112.269	105.333
Vergi Geliri	1.020.206	1.065.075	1.090.876	1.098.902	1.058.721
GSYH	2.234.129	2.297.242	2.363.306	2.437.635	2.302.860
Vergi H. / Vergi G. (%)	9,7	9,8	10,2	10,2	9,9
Vergi H. / GSYH (%)	4,4	4,5	4,7	4,6	4,5

Kaynak: “OECD (Revenue Statistics)” ve “Dünya Bankası (GDP)” verileriyle hazırlanmıştır (stats.oecd.org, databank.worldbank.org),29.08.2022.

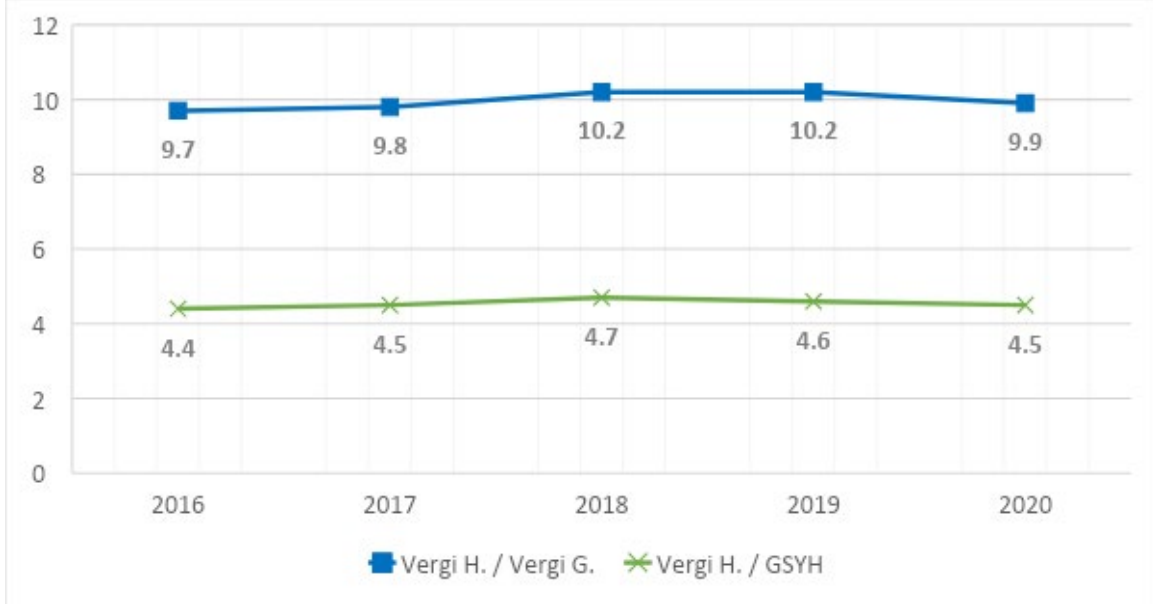
Yukarıdaki Tablo 2’de Fransa’da ilgili yıllar itibariyle yapılan vergi harcamaları ve toplam vergi gelirleri ilişkisi göz önüne alındığında vergi harcamalarının oransal olarak vergi gelirleri içerisindeki en fazla paya %10,2 oranında 2018 ve 2019 yıllarında sahip olduğu, en az paya ise %9,7 oranıyla 2016 yılında sahip olduğu görülmektedir. Tabloya göre vergi harcamalarının vergi gelirleri içerisindeki payının ilgili yıllar çerçevesinde ortalama olarak %10 civarında olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 2’de vergi harcamaları ve GSYH ilişkisi incelendiğinde ise vergi harcamalarının GSYH içerisindeki en büyük payı

%4,7'lik oranla 2018 yılında elde ettiği görülmüştür. Buna karşılık en düşük payın elde edildiği yıl ise 2016 yılıdır ve bu oran %4,4 olmaktadır. Tabloya göre vergi harcamalarının GSYH içerisindeki payının ilgili yıllar özelinde ortalama olarak %4,5 civarında olduğu tespit edilmiştir.

Aşağıda yer alan Şekil 3'te yukarıda bahsedilen durumların yıllar itibariyle değişimi grafiksel olarak da incelenmiştir.

Şekil 3: Fransa'da 2016-2020 Yılları Arasındaki Toplam Vergi Harcamalarının GSYH ve Vergi Gelirleri İçerisindeki Payının Yıllara Göre Değişimi (%)

Kaynak: Tablo 2'deki veriler kullanılarak hazırlanmıştır.

Şekil 3'e bakıldığında ilgili yıllar itibariyle Fransa'nın uyguladığı vergi harcamaları politikaları doğrultusunda, gerçekleşen vergi harcamalarının vergi gelirleri içerisindeki payının yıllar itibariyle neredeyse benzer olduğu görülmektedir. Vergi harcamaları ve GSYH ilişkisine bakıldığında ise bu durumun yine benzer olduğu görülmektedir. 2018 yılının vergi harcamalarının iki faktör içinde de en fazla paya sahip olduğu yıl olduğu görülmektedir. Bu payın ileriki dönemlerde yavaş yavaş azaldığı grafikte ifade edilmektedir. Bu verilerden hareketle Fransa'nın alternatif bir politika aracı olan vergi harcamalarını etkin olarak kullandığı ve bunun sonucu olarak her iki gelir türünün bir kısmından önemli sayılabilecek düzeylerde vazgeçildiği anlaşılmaktadır.

2. İSVEÇ'TE VERGİ HARCAMALARININ GELİŞİMİ (2016-2023)

İsveç'te 1990-1991 yılları arasında yürürlüğe giren vergilere yönelik reform sürecinin ardından vergileme konusundaki temel ilkeler standart bir vergi yapısına oturtulmuştur. Bu yapıda her çeşit vergi türünün tarhının istisnasız olması gerektiği belirtilmektedir. Bu kuralın haricindeki uygulamalar ise vergi harcamalarını tanımlamaktadır. İsveç'te vergi harcamaları için resmi bir tanım olmamakla birlikte, vergi harcamaları tanımlanırken, bir politika hedefine ya da vergi sisteminin işleyişini kolaylaştırmaya yönelik yapılan gelir azaltıcı uygulamalar olduğu ifade edilmektedir (Bayhanay, 2014: 57).

İsveç'te vergi harcamaları raporları 1996 yılından itibaren düzenli olarak yayınlanmaya başlamıştır. 2011 yılında bütçe yasasında yapılan değişikliklerle birlikte hükümetin vergi harcamalarına her yıl bütçe eki şeklinde yer vermesi zorunlu hale getirilmiştir. Vergi harcamaları raporu, İsveç Maliye Bakanlığı bünyesinde her yıl yayınlanmaktadır. Vergi harcamaları raporlanırken davranışsal etkilerin sebep olduğu durumlar yok sayılmıştır. Vergi harcamalarını raporlamadaki temel amaç, dolaylı yolla yapılan teşviklerin bütçenin gelir kısmında daha belirgin şekilde yer almasını sağlamaktır (Bauger, 2014: 32).

İsveç'te 2016-2023 yıllarını kapsayan vergi harcamaları tahminleri Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3: İsveç'te 2016-2023 Yılları Arasındaki Toplam Vergi Harcamaları (Milyon İsveç Kronu)

Vergi Harcaması	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022*	2023*
Gelir Vergisi	7.553	7.960	8.255	8.221	8.430	7.464	8.257	8.844
Kurumlar Vergisi	3.638	5.064	5.201	4.316	3.574	4.010	3.958	5.618
Katma Değer Vergisi	65.572	68.137	71.890	75.148	72.070	77.750	75.573	88.195
Özel Tüketim Vergisi	38.379	41.044	41.286	40.603	37.738	38.461	37.120	41.326
Diğer Vergiler**	69.814	79.862	71.533	94.905	120.840	120.585	134.904	127.611
TOPLAM	184.956	202.067	198.165	223.193	242.652	248.270	259.812	271.594

*Tahmini Rakamlar

**Sermaye Kazancı Vergisi, Emlak Vergisi, Sosyal Güvenlik Vergileri, Çevre Vergileri, Özel Bordro Vergisi.

Kaynak: “Finansdepartementet - Redovisning av Skatteutgifter” verileriyle hazırlanmıştır (www.regeringen.se/sokresultat/?query=Redovisning%20av%20Skatteutgifter&ct=Skrivelse&dpt=1285&orderby=date), 13.06.2022.

Tablo 3'te yer alan veriler ilgili yılların verileri kullanılarak hazırlanmıştır. Bu verilere bakılacak olursa 2016 yılında yapılan gelir vergisine yönelik vergi harcamalarının 7.553 milyon İsveç kronu olduğu görülmektedir. Bu tutar 2017 yılında 7.960 milyon İsveç kronu olmuştur ve bir önceki yıla göre %5,39 oranında artış gösterdiği saptanmıştır. 2018 dönemindeki gelir vergisine yönelik vergi harcamalarına bakıldığında bir önceki yıla göre tekrar %3,71 oranında artış göstererek 8.255 milyon İsveç kronu seviyesine çıkmıştır. 2019 yılında gelir vergisine yönelik 8.221 milyon İsveç kronu vergi harcamasının yapıldığı görülmektedir ve bu tutarın bir önceki yıla göre %0,41 oranında azalış gösterdiği anlaşılmaktadır. Gelir vergisi dolaylı vergi harcamalarına 2020 yılı için bakıldığında bir önceki yıla göre %2,54 oranında artışın yaşandığı tespit edilmiştir ve bu tutar 8.430 milyon İsveç kronu olmaktadır. 2021 yılında ise gelir vergisi için yapılan vergi harcamaları bir önceki yıla göre %11,46 oranında azalış göstermiş ve 7.464 milyon İsveç kronu seviyesine gerilemiştir. 2022 yılı için 8.257 milyon İsveç Kronu tutarında gelir vergisine yönelik vergi harcamaları yapılması beklenmektedir ve bu tutarla bir önceki yıla göre %10,62 oranında artışın yaşanacağı tespit edilmiştir. 2023 yılı için bir önceki yıla göre %7,11 oranında artış göstereceği tespit edilen tahmini gelir vergisi dolaylı vergi harcamalarının 8.844 milyon İsveç kronu seviyesine yükseleceği beklenmektedir. İlgili yıllarda gelir vergisi için yapılan vergi harcamalarına bir bütün olarak bakıldığında, vergi harcamalarının bir önceki yıla göre oransal olarak en fazla azaldığı yıl, 2021 yılı olmuştur ve bu yılda %11,46 oranında gerileme yaşandığı tespit edilmiştir. Buna karşın ilgili yıllar itibariyle bir önceki yıla göre en fazla artışın olacağı tahmin edilen yıl ise %10,62 oranıyla 2022 yılının olduğu anlaşılmaktadır. Bunlara ek olarak ilgili yıllarda gelir vergisi için en az vergi harcamasının yapıldığı yılın 7.464 milyon İsveç kronuyla 2021 yılı olduğu görülmektedir. Bunun tersine gelir vergisi için en fazla vergi harcaması yapılması beklenen yılın ise 2023 yılında 8.844 milyon İsveç kronu miktarında olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 3'te kurumlar vergisi dolaylı vergi harcamaları verilerine bakıldığında 2016 yılında 3.638 milyon İsveç kronu tutarında vergi harcaması yapıldığı görülmektedir. 2017 yılında kurumlar vergisi için yapılan vergi harcamaları bir önceki yıla nazaran %39,2 oranında artmıştır ve 5.064 milyon İsveç kronu seviyesine yükseldiği görülmektedir. 2018 yılına gelindiğinde kurumlar vergisine yönelik vergi harcamaları için bu tutar 5.201 milyon İsveç kronu seviyesine yükselmiş ve bir önceki yıla göre %2,71 oranında artış gösterdiği tespit edilmiştir. Bu tutar 2019 yılında 4.316 milyon İsveç kronu olmuştur ve bir önceki yıla göre %17,02 oranında azalış göstermiştir. 2020 yılına bakılacak olduğunda kurumlar vergisi için yapılan vergi harcamaları bir önceki yıla göre %17,19 oranında azalış göstermiş ve 3.574 milyon İsveç kronu seviyesine gerilemiştir. 2021 yılına bakıldığında kurumlar vergisine yönelik yapılan vergi harcamaları tutarı 4.010 milyon İsveç kronu düzeyindedir ve oransal olarak bir önceki yıla göre %12,2 artış göstermektedir. 2022 yılı için kurumlar vergisi özelindeki vergi harcamaları miktarı 3.958 milyon İsveç kronu olmuştur ve bu tutar bir önceki yıla göre %1,3 oranında azalış göstermektedir. 2023 yılında kurumlar

vergisine yönelik yapılması beklenen tahmini vergi harcamaları miktarının 5.618 milyon İsvç kronu olacağı belirtilmekte ve bu tutar bir önceki yıla göre %41,94 oranında artış göstermektedir. Bu veriler göz önüne alındığında ilgili yıllarda kurumlar vergisi nezdinde yapılan vergi harcamaları oranları bir önceki yıla göre en fazla 2020 yılında %17,19 oranında azalış göstermiş, buna karşılık en fazla artışın da 2023 yılında %41,94 oranında olacağı tahmin edilmektedir. Bu bilgiler ek olarak 2023 yılının 5.618 milyon İsvç kronuyla ilgili yıllar itibarıyla en fazla vergi harcaması yapılması beklenen yıl olarak görülmektedir. İlgili yıllar içerisinde kurumlar vergisi için en az vergi harcamasının yapıldığı yıl ise 3.574 milyon İsvç kronuyla 2020 yılının olduğu görülmektedir.

Tablo 3'te katma değer vergisini konu alan vergi harcamaları miktarları incelendiğinde 2016 yılında 65.572 milyon İsvç kronu tutarında vergi harcaması yapıldığı görülmektedir. 2017 yılına bakıldığında katma değer vergisine yönelik yapılan vergi harcamaları tutarı 68.137 milyon İsvç kronu düzeyindedir ve oransal olarak bir önceki yıla göre %3,91 artış göstermektedir. Katma değer vergisi dolayındaki vergi harcamalarına 2018 yılı için bakıldığında bir önceki yıla göre %5,51 oranında artış olduğu tespit edilmiştir ve bu tutar 71.890 milyon İsvç kronu olmaktadır. 2019 yılında bir önceki yıla nazaran %4,53 oranında artış gösterdiği görülen katma değer vergisi konulu vergi harcamaları 75.148 milyon İsvç kronu düzeyindedir. 2020 yılı için bir önceki yıla göre %4,1 oranında azalış gösterdiği tespit edilen katma değer vergisine yönelik vergi harcamalarının 72.070 milyon İsvç kronu seviyesine düştüğü görülmektedir. 2021 yılına gelindiğinde ise katma değer vergisine yönelik vergi harcamaları için bir önceki yıla göre %7,88 artışın olduğu saptanmıştır ve 77.750 milyon İsvç kronu seviyesine yükselmiştir. 2022 yılına gelindiğinde ise katma değer vergisi dolaylı tahmini vergi harcamalarının bir önceki yıla göre %2,8 oranında azalacağı ve 75.573 milyon İsvç kronu seviyesinde olacağı tahmin edilmektedir. 2023 yılında ise katma değer vergisine yönelik yapılacak olan tahmini vergi harcamaları miktarının 88.195 milyon İsvç kronu seviyesinde olacağı ve bir önceki yıla göre %16,7 oranında artacağı tespit edilmiştir. İsvç'te katma değer vergisine yönelik vergi harcamaları için tespit edilen bu verilerle birlikte ilgili yıllar itibarıyla oransal olarak bir önceki yıla göre artış azalış ilişkisi incelendiğinde en fazla azalışın %4,1 ile 2020 yılında olduğu görülmektedir. Bunun aksine en fazla artışın da 2023 yılında %16,7 oranında olacağı beklenmektedir. İncelenen yıllar itibarıyla katma değer vergisi için en az vergi harcamasının yapıldığı yılın 65.572 milyon İsvç kronuyla 2016 yılı olduğu anlaşılmaktadır. 2023 yılı ise 88.195 milyon İsvç kronu ile ilgili yıllar itibarıyla katma değer vergisi için en fazla vergi harcaması yapılmasının beklendiği yıl olarak ifade edilmektedir.

Tablo 3'te özel tüketim vergisi için yapılan vergi harcamaları incelendiğinde 2016 yılında 38.379 milyon İsvç kronu tutarında vergi harcaması yapıldığı görülmektedir. 2017 yılında ise özel tüketim vergisine yönelik yapılan vergi harcamaları 41.044 milyon İsvç kronu seviyesinde olup bir önceki yıla göre %6,94 oranında artmıştır. 2018 yılına gelindiğinde özel tüketim vergisine yönelik vergi harcamaları için bu tutar 41.286 milyon İsvç kronu seviyesine yükselmiş ve bir önceki yıla göre %0,59 oranında artış gösterdiği tespit edilmiştir. 2019 yılına bakıldığında ise özel tüketim vergisine yönelik yapılan vergi harcaması tutarı 40.603 milyon İsvç kronu tutarında olmuştur ve bir önceki yıla göre %1,65 oranında gerileme göstermiştir. 2020 yılına bakıldığında özel tüketim vergisine yönelik yapılan vergi harcamaları tutarı 37.738 milyon İsvç kronu düzeyindedir ve oransal olarak bir önceki yıla göre %7,06 azalış göstermektedir. 2021 yılında bir önceki yıla nazaran %1,92 oranında artış gösterdiği görülen özel tüketim vergisi dolaylı vergi harcamaları 38.461 milyon İsvç kronu düzeyindedir. 2022 yılında özel tüketim vergisi için 37.120 milyon İsvç kronu vergi harcamasının yapılacağı öngörülmektedir ve bu tutarın bir önceki yıla göre %3,49 oranında azalış göstereceği anlaşılmaktadır. 2023 yılı için yapılması planlanan özel tüketim vergisi dolaylı harcamaları 41.326 milyon İsvç kronu olmaktadır ve bu tutarın bir önceki yıla göre %11,33 oranında artış göstereceği tespit edilmiştir. İlgili yıllarda özel tüketim vergisi için yapılan vergi harcamalarına özet olarak bakıldığında, vergi harcamalarının bir önceki yıla göre oransal olarak en fazla azaldığı yıl, 2020 yılı olmuştur ve bu yılda %7,06 oranında gerileme olduğu tespit edilmiştir. Buna karşın en fazla artışın da 2023 yılında %11,33 oranında olacağı görülmektedir. Bunlara ek olarak ilgili yıllarda özel tüketim vergisi için en az vergi harcamasının yapılması beklenen yılın 37.120 milyon İsvç kronuyla 2022 yılı olacağı görülmekte, en fazla vergi harcaması yapılması beklenen yıl ise 2023 yılı olup bu tutarın 41.326 milyon İsvç kronu seviyesinde olacağı tahmin edilmektedir.

Tablo 3'ü diğer vergi harcamaları verileri üzerinden inceleyecek olursak 2016 yılında 69.814 milyon İsvç kronu tutarında vergi harcaması yapıldığı görülmektedir. 2017 yılında diğer vergi harcamaları bir önceki yıla göre %14,39 oranında artış göstermiş ve 79.862 milyon İsvç kronu seviyesine yükselmiştir. 2018 yılında ise diğer vergi harcamaları miktarı 71.533 milyon İsvç kronu seviyesinde olup bir önceki yıla göre %10,43 oranında azalmıştır. 2019 yılında 94.905 milyon İsvç kronu diğer vergi harcamalarının yapıldığı görülmektedir ve bu tutarın bir önceki yıla göre %32,67 oranında artış gösterdiği anlaşılmaktadır. 2020 yılına bakıldığında diğer vergi harcamaları tutarı 120.840 milyon İsvç kronu olup bir önceki yıla göre %27,33 oranında artış göstermiştir. Diğer vergi harcamalarına 2021 yılı için bakıldığında bir önceki yıla göre %0,21 oranında azalış olduğu tespit edilmiştir ve bu tutar 120.585 milyon İsvç kronu olmaktadır. Bu tutarın 2022 yılında 134.904 milyon İsvç kronu olacağı tahmin edilmektedir ve bir önceki yıla göre %11,87 oranında artış göstereceği saptanmıştır. 2023 yılı için ise tahmini diğer vergi harcamaları miktarının bir önceki yıla göre %5,41 oranında azalış göstereceği hesaplanmıştır ve 127.611 milyon İsvç kronu seviyesine gerileyeceği görülmektedir. İsvç'te diğer vergi harcamaları için tespit edilen bu veriler bağlamında ilgili yıllar itibarıyla oransal düzeyde bir önceki yıla göre artış azalış ilişkisine bakıldığında en fazla azalışın %10,43 ile 2018 yılında olduğu görülmektedir. Buna karşılık 2019 yılı bir önceki yıla göre en yüksek oranda artışın görüldüğü yıl olmuştur ve bu oran %32,67 olmaktadır. İncelenen yıllar içerisinde diğer vergi harcamaları miktarının en az olduğu yılın 69.814 milyon İsvç kronu ile 2016 yılı olduğu görülmektedir. En fazla vergi harcaması yapılması beklenen yıl ise 2022 yılı olup bu tutarın 134.904 milyon İsvç kronu seviyesinde olacağı tahmin edilmektedir.

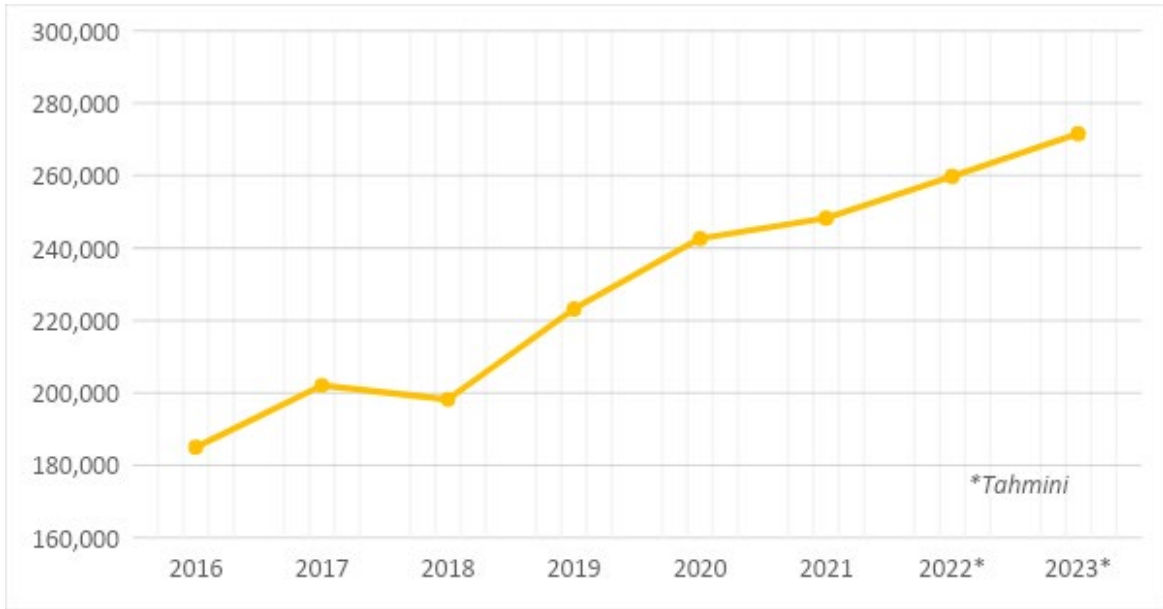
Tablo 3'e toplam vergi harcamaları özelinde bakıldığında 184.956 milyon İsvç kronu tutarında 2016 yılı vergi harcaması

yapıldığı görülmektedir. Toplam vergi harcamalarına 2017 yılı için bakıldığında bir önceki yıla göre %9,25 oranında artış olduğu tespit edilmiştir ve bu tutar 202.067 milyon İsveç kronu olmaktadır. 2018 yılına bakıldığında toplam vergi harcamaları tutarı 198.165 milyon İsveç kronu düzeyindedir ve oransal olarak bir önceki yıla göre %1,93 azalış göstermektedir. 2019 yılında toplam 223.193 milyon İsveç kronu vergi harcamasının yapıldığı görülmektedir ve bu tutarın bir önceki yıla göre %12,63 oranında artış gösterdiği anlaşılmaktadır. Bu tutar 2020 yılında 242.652 milyon İsveç kronu olmuştur ve bir önceki yıla göre %8,72 oranında artış göstermiştir. 2021 yılında yapılan toplam vergi harcamaları bir önceki yıla nazaran %2,32 oranında artmıştır ve 248.270 milyon İsveç kronu seviyesine yükseldiği görülmektedir. 2022 yılı için bir önceki yıla göre %4,65 oranında artış göstereceği tespit edilen tahmini toplam vergi harcamalarının 259.812 milyon İsveç kronu seviyesine yükseleceği beklenmektedir. 2023 yılında yapılması beklenen tahmini toplam vergi harcamaları tutarının 271.594 milyon İsveç kronu olduğu belirtilmekte ve bu tutar bir önceki yıla göre %4,53 oranında artış göstermektedir. Bu verilerle birlikte ilgili yıllarda yapılan toplam vergi harcamaları oranları bir önceki yıla göre en fazla 2019 yılında %12,63 oranında artış göstermiş, buna karşın en fazla azalışın da 2018 yılında %1,93 oranında olduğu görülmüştür. Bu verilere ek olarak en fazla toplam vergi harcamasının 2023 yılında 271.594 milyon İsveç kronu düzeyinde yapılması hedeflenmektedir. İlgili yıllar içerisinde en az toplam vergi harcaması yapılan yılın ise 184.956 milyon İsveç kronu ile 2016 yılının olduğu görülmektedir.

Yukarıda verilen bilgiler dahilinde Şekil 4'te İsveç'in ilgili yıllar itibariyle toplam olarak yaptığı vergi harcamalarına yönelik yıllık düzeyde oluşan değişimler ele alınmıştır.

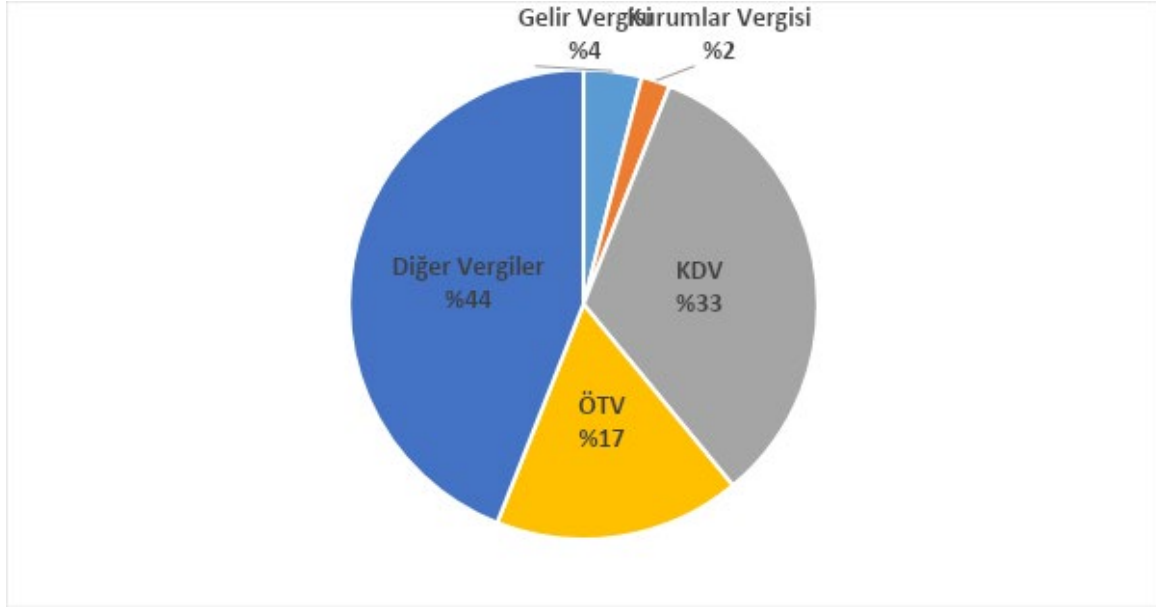
Şekil 4: İsveç'te 2016-2023 Yılları Arasında Yapılan Toplam Vergi Harcamalarının Yıllara Göre Değişimi (Milyon İsveç Kronu)

Kaynak: Tablo 3'teki veriler kullanılarak hazırlanmıştır.

Şekil 4'te yıllara göre toplam vergi harcamaları verileri incelendiğinde İsveç'te sadece 2018 yılında vergi harcamalarında azalış yaşandığı görülmektedir. Bunun haricinde yukarı yönlü grafik verisinden de görüleceği üzere İsveç'te yıllar itibariyle sürekli vergi harcamalarını artırmaya yönelik politikaların izlendiği söylenebilir. Şekilde yer alan bilgiler doğrultusunda 2016-2023 dönemleri arasında yıllık ortalama 229 milyar İsveç kronu tutarında vergi harcamasının yapıldığı tahmin edilmektedir.

İsveç'te 2016-2023 yılları arasında yapılan toplam vergi harcamalarının vergi türleri itibariyle dağılımı Şekil 5'te gösterilmiştir.

Şekil 5: İsveç'te Vergi Harcamalarının Vergi Türleri İtibariyle Dağılımı (%)

Kaynak: Tablo 3'teki veriler kullanılarak hazırlanmıştır.

Şekil 5'te İsveç'te yapılan toplam vergi harcamalarının vergi türleri itibariyle ortalama olarak vergi harcamaları içerisinde ne kadar paya sahip olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Şekilden de görüleceği üzere vergi türleri itibariyle en büyük paydan en küçük paya göre sıralanacak olursa birinci sırada %44 ile diğer vergiler, ikinci sırada %33 ile KDV, üçüncü sırada %17 ile ÖTV, dördüncü sırada %4 ile gelir vergisi ve son sırada %2 ile kurumlar vergisi yer almaktadır. Bu veriler dikkate alındığında İsveç'te vergi harcamaları politikalarında öncelik olarak dolaylı vergilere ve diğer vergilere büyük bir pay ayrıldığı görülmektedir.

Aşağıdaki Tablo 4'te İsveç'teki vergi harcamalarının ilgili yıllar itibariyle GSYH'ye ve toplam vergi gelirleri içindeki oranlarına yer verilmiştir. Bu şekilde hükümetlerin alternatif bir politika aracı olan vergi harcamalarına toplam gelirleri içerisinde ne kadar düzeyde pay verdiği ve bu payın ne kadarlık bir etki yarattığı vurgulanmak istenmiştir.

Tablo 4: İsveç'te 2016-2020 Yılları Arasındaki Vergi Harcamalarının Toplam Gelir İçerisindeki Payı (Milyon İsveç Kronu)

	2016	2017	2018	2019	2020
Vergi Harcaması	184.956	202.067	198.165	223.193	242.652
Vergi Geliri	1.946.791	2.039.342	2.113.526	2.162.918	2.122.853
GSYH	4.415.031	4.625.094	4.828.306	5.049.619	4.987.264
Vergi H. / Vergi G. (%)	9,5	9,9	9,3	10,3	11,4
Vergi H. / GSYH (%)	4,1	4,3	4,1	4,4	4,8

Kaynak: "OECD (Revenue Statistics)" ve "Dünya Bankası (GDP)" verileriyle hazırlanmıştır (stats.oecd.org, databank.worldbank.org), 13.06.2022.

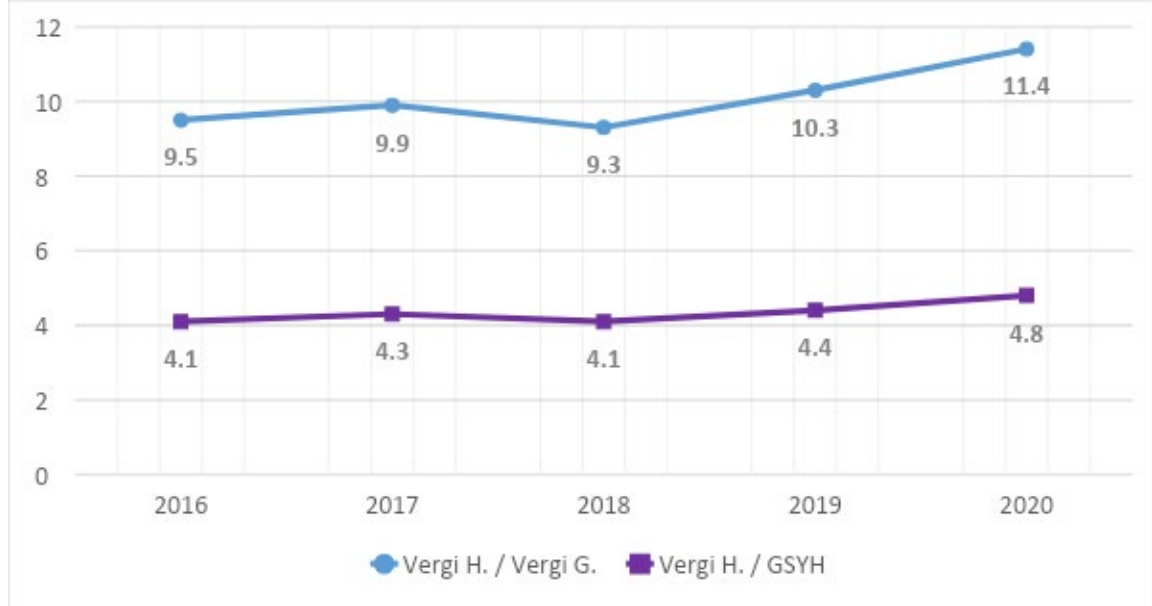
Yukarıdaki Tablo 4'te İsveç'te ilgili yıllar itibariyle yapılan vergi harcamaları ve toplam vergi gelirleri ilişkisi göz önüne alındığında vergi harcamalarının oransal olarak vergi gelirleri içerisindeki en fazla paya %11,4 oranında 2020 yılında sahip olduğu, en az paya ise %9,3 oranıyla 2018 yılında sahip olduğu görülmektedir. Tabloya göre vergi harcamalarının vergi gelirleri içerisindeki payının ilgili yıllar çerçevesinde ortalama olarak %10,1 civarında olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4'te vergi harcamaları ve GSYH ilişkisi incelendiğinde ise vergi harcamalarının GSYH içerisindeki en büyük payı %4,8'lik oranla 2020 yılında elde ettiği görülmüştür. Buna karşılık en düşük payın elde edildiği yıllar 2016 ve 2018 yıllarıdır

ve bu oran %4,1 olmaktadır. Tabloya göre vergi harcamalarının GSYH içerisindeki payının ilgili yıllar özelinde ortalama olarak %4,3 civarında olduğu tespit edilmiştir.

Aşağıda yer alan Şekil 6'da yukarıda bahsedilen durumların yıllar itibariyle değişimi grafiksel olarak da incelenmiştir.

Şekil 6: *İsveç'te 2016-2020 Yılları Arasındaki Toplam Vergi Harcamalarının GSYH ve Vergi Gelirleri İçerisindeki Payının Yıllara Göre Değişimi (%)*

Kaynak: Tablo 4'teki veriler kullanılarak hazırlanmıştır.

Şekil 6'ya bakıldığında ilgili yıllar itibariyle İsveç'in uyguladığı vergi harcamaları politikaları doğrultusunda, gerçekleşen vergi harcamalarının vergi gelirleri içerisindeki payının yıllar itibariyle genel çerçevede artış yönlü olduğu görülmektedir. Vergi harcamaları ve GSYH ilişkisine bakıldığında ise bu durumun yine benzer olduğu görülmektedir. 2018 yılında her iki göstergede de azalış yaşandığı görülmektedir fakat ileriki dönemlere bakıldığında yine yukarı yönlü seyir izlendiği görülmektedir. Bu verilere göre İsveç'te uygulanan vergi harcamaları politikalarında her iki gelir türünden de yıllar itibariyle belirli oranlarda vazgeçildiği anlaşılmaktadır.

3. MEKSİKA'DA VERGİ HARCAMALARININ GELİŞİMİ (2016-2022)

Meksika'da vergi harcamalarına ilişkin raporlar yasal bir zorunluluk olarak yayınlanmaktadır. Bu raporlar Meksika Maliye ve Kamu Kredisi Bakanlığı tarafından vergi harcamaları bütçesi isimli rapor adı altında sunulmaktadır (Secretaría de Hacienda y Crédito Público, 2020: 2).

Meksika Gelir Yasası'nın 27. maddesinin (a) bölümü uyarınca, vergi harcamaları bütçesinin, federal hazinenin farklılaştırılmış oranlar, muafiyetler, sübvansiyonlar ve vergi kredileri, af, idari kolaylıklar, vergi teşvikleri için tahsil edemediği tutarları içermesi gerektiği belirtilmiştir. Vergi harcamaları raporu, her dönem için yürürlükte olan mali hükümler göz önünde bulundurularak federal vergilerin normal yapısından sapan muamelelerin neden olduğu gelir kayıpları tahminlerini içermektedir (Secretaría de Hacienda y Crédito Público, 2020: 2).

Meksika'da vergi harcamalarının hesaplanmasında vazgeçilen gelir yöntemi kullanılmaktadır. Bu yöntemle elde edilen sonuçlar, mali harcamalara neden olan karşılıkların kaldırılmasından sonra elde edilebilecek kaynak miktarının yalnızca yaklaşık değerleridir. Çünkü tahminler, farklı muamelelerin ortadan kaldırılması nedeniyle mükelleflerin davranışlarında meydana gelen değişiklikleri veya ekonominin geri kalanındaki yansımalarını dikkate almamaktadır (Secretaría de Hacienda y Crédito Público, 2020: 11).

Meksika'da 2016-2022 yıllarını kapsayan vergi harcamaları tahminleri Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5: Meksika’da 2016-2022 Yılları Arasındaki Toplam Vergi Harcamaları (Milyon Meksika Pesosu)

Vergi Harcaması	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022*
Gelir Vergisi	192.893	218.811	226.192	236.860	269.744	291.075	321.757
Kurumlar Vergisi	98.785	116.164	121.139	123.086	127.677	120.420	128.848
Katma Değer Vergisi	277.342	316.294	318.308	356.142	339.554	369.067	394.903
Özel Tüketim Vergisi	8.283	9.916	9.752	9.964	9.093	7.177	7.678
Diğer Vergiler**	93.020	154.854	189.213	209.744	151.972	242.290	260.466
TOPLAM	670.323	816.039	864.604	935.796	898.040	1.030.029	1.113.652

*Tahmini Rakamlar

**Çevre Vergileri, Sosyal Güvenlik Vergileri.

Kaynak: “Secretaría de Hacienda y Crédito Público - Presupuesto De Gastos Fiscales” verileriyle hazırlanmıştır (www.gob.mx/shcp),11.06.2022.

Tablo 5’te yer alan veriler ilgili yılların verileri kullanılarak hazırlanmıştır. Bu verilere bakılacak olursa 2016 yılında yapılan gelir vergisine yönelik vergi harcamalarının 192.893 milyon Meksika pesosu olduğu görülmektedir. Bu tutar 2017 yılında 218.811 milyon Meksika pesosu olmuştur ve bir önceki yıla göre %13,44 oranında artış gösterdiği saptanmıştır. 2018 dönemindeki gelir vergisine yönelik vergi harcamalarına bakıldığında bir önceki yıla göre tekrar %3,37 oranında artış göstererek 226.192 milyon Meksika pesosu seviyesine çıkmıştır. 2019 yılında gelir vergisine yönelik 236.860 milyon Meksika pesosu vergi harcamasının yapıldığı görülmektedir ve bu tutarın bir önceki yıla göre %4,72 oranında artış gösterdiği anlaşılmaktadır. Gelir vergisi dolaylı vergi harcamalarına 2020 yılı için bakıldığında bir önceki yıla göre %13,88 oranında artışın yaşandığı tespit edilmiştir ve bu tutar 269.744 milyon Meksika pesosu olmaktadır. 2021 yılında ise gelir vergisi için yapılan vergi harcamaları bir önceki yıla göre %7,91 oranında artış göstermiş ve 291.075 milyon Meksika pesosu seviyesine yükselmiştir. 2022 yılı için 321.757 milyon Meksika pesosu tutarında gelir vergisine yönelik vergi harcamaları yapılması beklenmektedir ve bu tutarla bir önceki yıla göre %10,54 oranında artışın yaşanacağı tespit edilmiştir. İlgili yıllarda gelir vergisi için yapılan vergi harcamalarına bir bütün olarak bakıldığında, vergi harcamalarının bir önceki yıla göre oransal olarak azaldığı yıl görülmemiştir. Buna karşın ilgili yıllar itibarıyla bir önceki yıla göre en fazla artışın yaşandığı yıl ise %13,88 oranıyla 2020 yılı olduğu anlaşılmaktadır. Bunlara ek olarak ilgili yıllarda gelir vergisi için en az vergi harcamasının yapıldığı yılın 192.893 milyon Meksika pesosu ile 2016 yılı olduğu görülmektedir. Bunun tersine gelir vergisi için en fazla vergi harcaması yapılması beklenen yılın ise 2022 yılında 321.757 milyon Meksika pesosu miktarında olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 5’te kurumlar vergisi için yapılan vergi harcamaları verilerine bakıldığında 2016 yılında 98.785 milyon Meksika pesosu vergi harcaması yapılmıştır. 2017 yılında ise kurumlar vergisine yönelik yapılan vergi harcamaları 116.164 milyon Meksika pesosu seviyesinde olup bir önceki yıla göre %17,59 oranında artmıştır. 2018 yılına bakılacak olduğunda kurumlar vergisi dolaylı vergi harcamaları bir önceki yıla göre %4,28 oranında artış göstermiş ve 121.139 milyon Meksika pesosu seviyesine yükselmiştir. 2019 yılına bakıldığında ise kurumlar vergisine yönelik yapılan vergi harcaması tutarı 123.086 milyon Meksika pesosu tutarında olmuştur ve bir önceki yıla göre %1,61 oranında yükseliş göstermiştir. 2020 yılı için kurumlar vergisine yönelik yapılan vergi harcamaları 127.677 milyon Meksika pesosu olmuştur ve bu tutar bir önceki yıla göre %3,73 oranında artış göstermektedir. 2021 yılına bakıldığında kurumlar vergisine yönelik yapılan vergi harcamaları 120.420 milyon Meksika pesosu olup bir önceki yıla göre %5,68 oranında azalış göstermiştir. 2022 yılına gelindiğinde ise kurumlar vergisine yönelik yapılan vergi harcamalarının bir önceki yıla göre %7 oranında artacağı ve 128.848 milyon Meksika pesosu seviyesinde olacağı tahmin edilmektedir. Meksika’da kurumlar vergisine yönelik vergi harcamaları için tespit edilen bu veriler eşliğinde ilgili yıllar itibarıyla oransal düzeyde bir önceki yıla göre artış azalış ilişkisine bakıldığında en fazla azalışın %5,68 ile 2021 yılında olduğu görülmektedir. Buna karşılık 2017 yılı bir önceki yıla göre en yüksek oranda artışın görüldüğü yıl olmuştur ve bu oran %17,59 olmaktadır. İncelenen yıllar içerisinde kurumlar vergisi için en az vergi harcaması yapıldığı yılın 98.785 milyon Meksika pesosu ile 2016 yılı olduğu görülmektedir. Kurumlar vergisi için en fazla vergi harcamasının yapılması planlanan yılın ise 128.848 milyon Meksika pesosu ile 2022 yılı olacağı tahmin edilmektedir.

Tablo 5’te katma değer vergisini konu alan vergi harcamaları miktarları incelendiğinde 2016 yılında 277.342 milyon Meksika pesosu tutarında vergi harcaması yapıldığı görülmektedir. 2017 yılına bakıldığında katma değer vergisine yönelik yapılan vergi harcamaları tutarı 316.294 milyon Meksika pesosu düzeyindedir ve oransal olarak bir önceki yıla göre %14,04 artış

göstermektedir. Katma değer vergisi dolayındaki vergi harcamalarına 2018 yılı için bakıldığında bir önceki yıla göre %0,64 oranında artış olduğu tespit edilmiştir ve bu tutar 318.308 milyon Meksika pesosu olmaktadır. 2019 yılında bir önceki yıla nazaran %11,89 oranında artış gösterdiği görülen katma değer vergisi konulu vergi harcamaları 356.142 milyon Meksika pesosu düzeyindedir. 2020 yılı için bir önceki yıla göre %4,66 oranında azalış gösterdiği tespit edilen katma değer vergisine yönelik vergi harcamalarının 339.554 milyon Meksika pesosu seviyesine düştüğü görülmektedir. 2021 yılına gelindiğinde ise katma değer vergisine yönelik vergi harcamaları için bir önceki yıla göre %8,69 artışın olduğu saptanmıştır ve 369.067 milyon Meksika pesosu seviyesine yükselmiştir. 2022 yılına gelindiğinde ise katma değer vergisi dolaylı tahmini vergi harcamalarının bir önceki yıla göre %7 oranında artacağı ve 394.903 milyon Meksika pesosu seviyesinde olacağı tahmin edilmektedir. Meksika’da katma değer vergisine yönelik vergi harcamaları için tespit edilen bu verilerle birlikte ilgili yıllar itibariyle oransal olarak bir önceki yıla göre artış azalış ilişkisi incelendiğinde en fazla azalışın %4,66 ile 2020 yılında olduğu görülmektedir. Bunun aksine en fazla artış da 2017 yılında %14,04 oranında olmaktadır. İncelenen yıllar itibariyle katma değer vergisi için en az vergi harcamasının yapıldığı yılın 277.342 milyon Meksika pesosu ile 2016 yılı olduğu anlaşılmaktadır. 2022 yılı ise 394.903 milyon Meksika pesosu ile ilgili yıllar itibariyle katma değer vergisi için en fazla vergi harcaması yapılmasının beklendiği yıl olarak ifade edilmektedir.

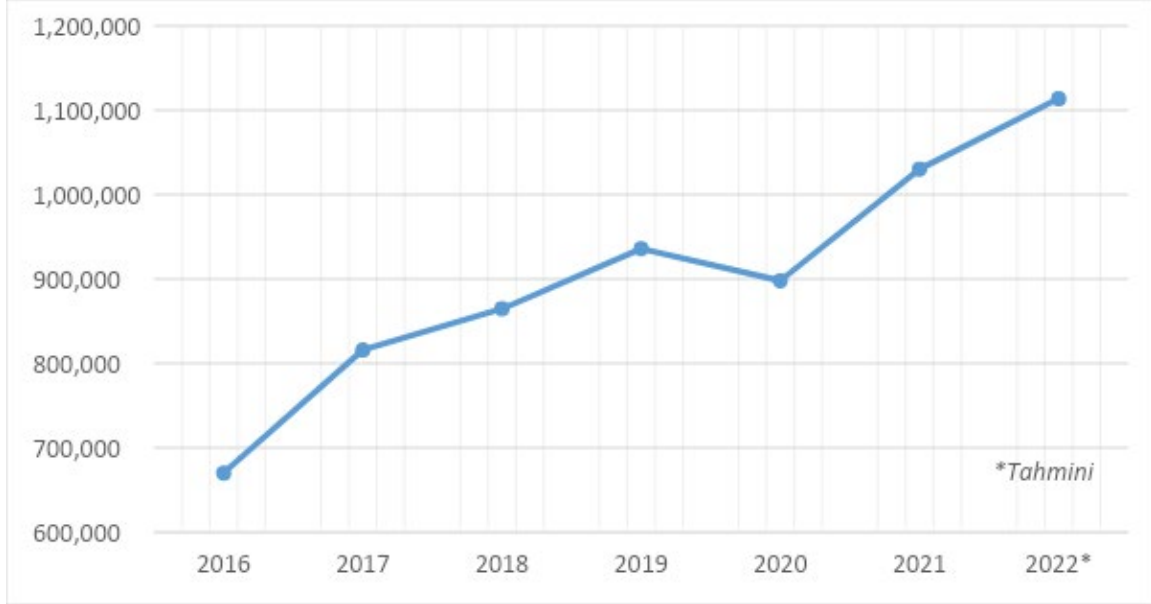
Tablo 5’te Meksika’nın ilgili yıllar itibariyle yaptığı özel tüketim vergisi dolaylı vergi harcamaları incelendiğinde 2016 yılında 8.283 milyon Meksika pesosu vergi harcaması yapılmıştır. 2017 yılında bir önceki yıla nazaran %19,72 oranında artış gösterdiği görülen özel tüketim vergisi konulu vergi harcamaları 9.916 milyon Meksika pesosu düzeyindedir. 2018 yılına bakıldığında özel tüketim vergisine yönelik yapılan vergi harcamaları 9.752 milyon Meksika pesosu olup bir önceki yıla göre %1,65 oranında azalış göstermiştir. 2019 yılına bakıldığında özel tüketim vergisine yönelik yapılan vergi harcamaları tutarı 9.964 milyon Meksika pesosu düzeyindedir ve oransal olarak bir önceki yıla göre %2,17 artış göstermektedir. 2020 yılı için özel tüketim vergisi dolaylı yapılan vergi harcamaları 9.093 milyon Meksika pesosu olmuştur ve bu tutar bir önceki yıla göre %8,64 oranında azalış göstermektedir. 2021 yılı için ise özel tüketim vergisi dolayında yapılan vergi harcamaları bir önceki yıla göre %21,07 oranında azalış göstermiş ve 7.177 milyon Meksika pesosu seviyesine gerilemiştir. 2022 yılında yapılması tahmin edilen özel tüketim vergisi konulu vergi harcamaları 7.678 milyon Meksika pesosu olmaktadır ve bir önceki yıla nazaran vergi harcamalarında %6,98 oranında artışın olacağı tespit edilmiştir. Meksika’da özel tüketim vergisine yönelik vergi harcamaları için tespit edilen bu veriler doğrultusunda ilgili yıllarda oransal düzeyde bir önceki yıla göre artış azalış ilişkisine bakıldığında en fazla artışın %19,72 ile 2017 yılında olduğu görülmektedir. Özel tüketim vergisi dolaylı vergi harcamalarının bir önceki yıla göre oransal olarak en fazla azaldığı yıl ise 2021 yılı olmuştur ve bu yılda %21,07 oranında gerileme olduğu tespit edilmiştir. Bu bilgilere göre ayrıca özel tüketim vergisi dolayında en fazla vergi harcaması yapılan yıl ise 2019 yılı olup bu tutarın 9.964 milyon Meksika pesosu seviyesinde olduğu anlaşılmaktadır. En az özel tüketim vergisine yönelik yapılan vergi harcamasının ise 2021 yılında 7.177 milyon Meksika pesosu düzeyinde olduğu görülmektedir.

Tablo 5’i diğer vergi harcamaları çerçevesinde inceleyecek olursak 2016 yılında 93.020 milyon Meksika pesosu tutarında vergi harcaması yapıldığı görülmektedir. 2017 yılına gelindiğinde diğer vergilere yönelik yapılan vergi harcamaları 154.854 milyon Meksika pesosu olup bir önceki yıla göre %66,47 oranında artış göstermiştir. 2018 yılına bakılacak olduğunda diğer vergiler için vergi harcamaları bir önceki yıla göre %22,19 oranında artış göstermiş ve 189.213 milyon Meksika pesosu seviyesine yükselmiştir. 2019 yılında 209.744 milyon Meksika pesosu tutarında diğer vergilere yönelik vergi harcamasının yapıldığı görülmektedir ve bu tutarın bir önceki yıla göre %10,85 oranında artış gösterdiği anlaşılmaktadır. 2020 yılında bir önceki yıla nazaran %27,54 oranında azalış gösterdiği görülen vergi harcamaları 151.972 milyon Meksika pesosu düzeyindedir. 2021 yılı verilerine bakıldığında ise diğer vergilere yönelik vergi harcamalarında bir önceki yıla göre %59,43 oranında artış olduğu ve 242.290 milyon Meksika pesosu seviyesine yükseldiği görülmektedir. 2022 yılında yapılması tahmin edilen diğer vergilere yönelik vergi harcamaları 260.466 milyon Meksika pesosu olmaktadır ve bir önceki yıla nazaran vergi harcamalarında %7,5 oranında artışın yaşanacağı beklenmektedir. Bu veriler göz önüne alındığında ilgili yıllarda diğer vergiler için yapılan vergi harcamaları oranları bir önceki yıla göre en fazla 2020 yılında %27,54 oranında azalış göstermiş, bunun aksine en fazla artışın da 2017 yılında %66,47 oranında olduğu görülmüştür. İncelenen yıllar içerisinde diğer vergiler için en az vergi harcaması yapılan yılın 93.020 milyon Meksika pesosu tutarındaki 2016 yılının olduğu görülmektedir. Buna karşın diğer vergiler için en fazla vergi harcaması yapılması beklenen miktarın ise 2022 yılında 260.466 milyon Meksika pesosu düzeyinde olacağı anlaşılmaktadır.

Tablo 5’te Meksika’nın ilgili yıllar itibariyle yaptığı toplam vergi harcamaları incelendiğinde 2016 yılında 670.323 milyon Meksika pesosu vergi harcaması yapılmıştır. 2017 yılına bakıldığında toplam vergi harcamaları tutarı 816.039 milyon Meksika pesosu düzeyindedir ve oransal olarak bir önceki yıla göre %21,74 artış göstermektedir. 2018 yılına bakıldığında toplam vergi harcamaları 864.604 milyon Meksika pesosu olup bir önceki yıla göre %5,95 oranında artış göstermiştir. 2019 yılında bir önceki yıla nazaran %8,23 oranında artış gösterdiği görülen toplam vergi harcamaları 935.796 milyon Meksika pesosu düzeyindedir. 2020 yılı için ise toplam vergi harcamaları bir önceki yıla göre %4,03 oranında azalış göstermiş ve 898.040 milyon Meksika pesosu seviyesine gerilemiştir. 2021 yılında bir önceki yıla göre toplam vergi harcamaları 1.030.029 milyon Meksika pesosu olup %14,7 oranında artış göstermiştir. 2022 yılı tahminlerine bakıldığında ise toplam vergi harcamalarında bir önceki yıla göre %8,12 artış olacağı ve 1.113.652 milyon Meksika pesosu seviyesine yükseleceği beklenmektedir. Bu veriler göz önüne alındığında ilgili yıllarda toplam vergi harcamaları oranları bir önceki yıla göre en fazla 2020 yılında %4,03 oranında azalış göstermiş, buna karşın en fazla artışın da 2017 yılında %21,74 oranında olduğu görülmüştür. İncelenen yıllar içerisinde en az toplam vergi harcaması yapılan yıl 670.323 milyon Meksika pesosu ile 2016 yılı olmaktadır. Buna karşın en fazla toplam vergi harcamasının yapılması tahmin edilen yılın ise 2022 yılında 1.113.652 milyon Meksika pesosu düzeyinde olacağı anlaşılmaktadır.

Yukarıda verilen bilgiler dahilinde aşağıdaki Şekil 7’de Meksika’nın ilgili yıllar itibariyle toplam olarak yaptığı vergi harcamalarına yönelik yıllık düzeyde oluşan değişimler ele alınmıştır.

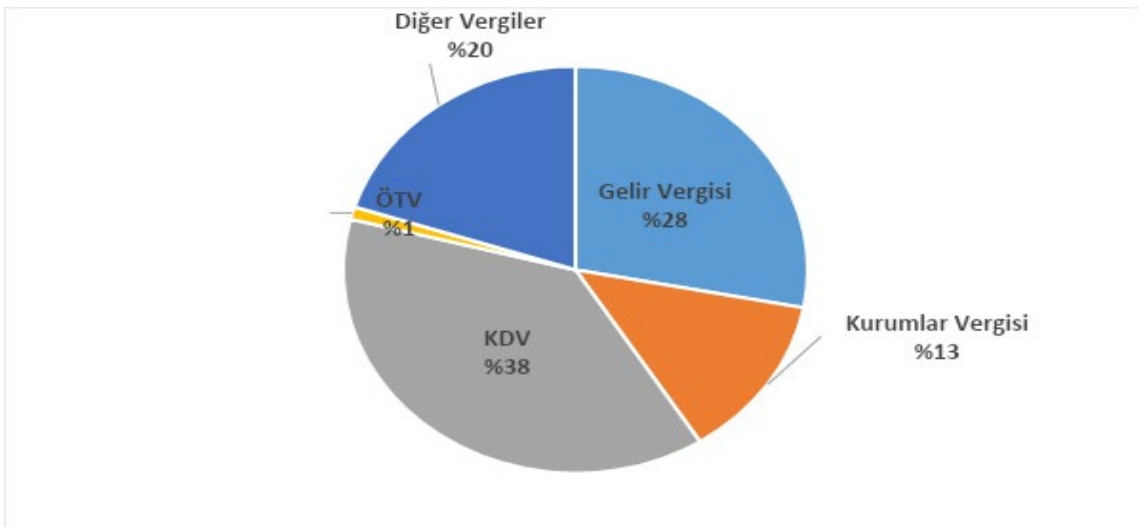
Şekil 7: Meksika’da 2016-2022 Yılları Arasında Yapılan Toplam Vergi Harcamalarının Yıllara Göre Değişimi (Milyon Meksika Pesosu)

Kaynak: Tablo 5’teki veriler kullanılarak hazırlanmıştır.

Şekil 7’ye bakıldığında Meksika’da dönemler arası yapılan vergi harcamaları miktarlarında 2020 yılı hariç olmak üzere genel olarak bir artış eğilimi görülmektedir. 2022 yılındaki tahmini toplam vergi harcamaları miktarı da yine aynı şekilde yukarı yönlü olarak ifade edilmektedir. Önceki yıllardaki vergi harcamaları miktarlarına ve 2022 yılındaki artış yönündeki duruma bakıldığında diğer yıllarda da Meksika’da vergi harcamalarını artırmaya yönelik politikaların devam edeceği düşünülmektedir. Şekilde yer alan bilgiler doğrultusunda Meksika’da 2016-2022 döneminde yıllık ortalama 904 milyar Meksika pesosu tutarında vergi harcamasının yapıldığı tahmin edilmektedir. Meksika’da 2016-2022 yılları arasında yapılan toplam vergi harcamalarının vergi türleri itibariyle dağılımı Şekil 8’de gösterilmiştir.

Şekil 8: Meksika’da Vergi Harcamalarının Vergi Türleri İtibariyle Dağılımı (%)

Kaynak: Tablo 5’teki veriler kullanılarak hazırlanmıştır.

Şekil 8’de Meksika’da yapılan toplam vergi harcamalarının vergi türleri itibariyle ortalama olarak vergi harcamaları içerisinde ne kadar paya sahip olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Şekilden de görüleceği üzere vergi türleri itibariyle en büyük paydan en küçük paya göre sıralanacak olursa birinci sırada %38 ile KDV, ikinci sırada %28 ile gelir vergisi, üçüncü sırada %20 ile diğer vergiler, dördüncü sırada %13 ile kurumlar vergisi ve son sırada %1 ile ÖTV yer almaktadır. Şekilde sunulan bu veriler doğrultusunda Meksika’nın her bir vergi türüne yönelik yakın oranlarda vergi harcamaları politikaları gerçekleştirdiği görülmektedir.

Aşağıdaki Tablo 6’da Meksika’daki vergi harcamalarının ilgili yıllar itibariyle GSYH’ye ve toplam vergi gelirleri içindeki oranlarına yer verilmiştir. Bu şekilde hükümetlerin alternatif bir politika aracı olan vergi harcamalarına toplam gelirleri içerisinde ne kadar düzeyde pay verdiği ve bu payın ne kadarlık bir etki yarattığı vurgulanmak istenmiştir.

Tablo 6: Meksika’da 2016-2020 Yılları Arasındaki Vergi Harcamalarının Toplam Gelir İçerisindeki Payı (Milyon Meksika Pesosu)

	2016	2017	2018	2019	2020
Vergi Harcaması	670.323	816.039	864.604	935.796	898.040
Vergi Geliri	3.343.314	3.527.032	3.797.888	3.995.654	4.146.414
GSYH	20.129.057	21.934.168	23.524.390	24.453.296	23.357.378
Vergi H. / Vergi G. (%)	20	23,1	22,7	23,4	21,6
Vergi H. / GSYH (%)	3,3	3,7	3,6	3,8	3,8

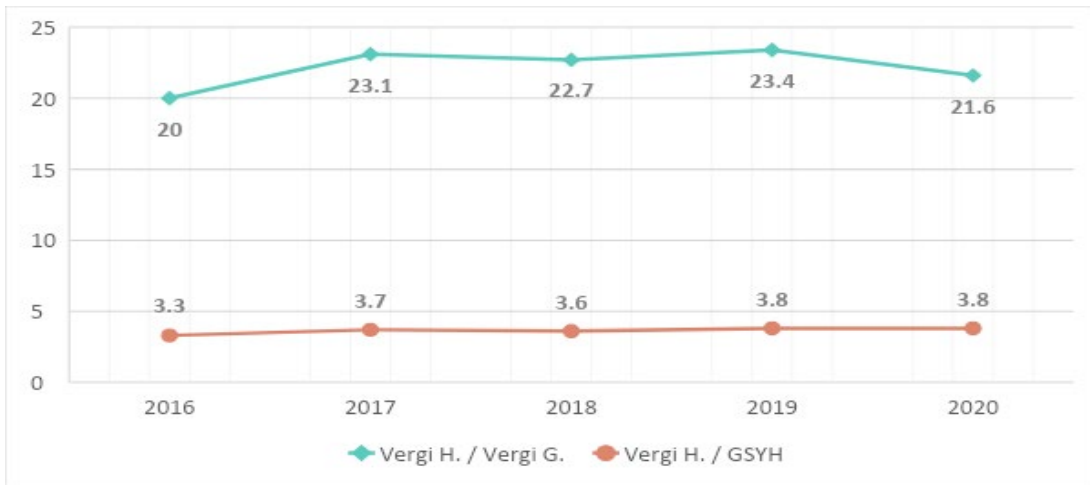
Kaynak: “OECD (Revenue Statistics)” ve “Dünya Bankası (GDP)” verileriyle hazırlanmıştır (stats.oecd.org, databank.worldbank.org), 11.06.2022.

Yukarıdaki Tablo 6’da Meksika’da ilgili yıllar itibariyle yapılan vergi harcamaları ve toplam vergi gelirleri ilişkisi göz önüne alındığında vergi harcamalarının oransal olarak vergi gelirleri içerisindeki en az paya %20 oranında 2016 yılında sahip olduğu, en fazla paya ise %23,4 oranıyla 2019 yılında sahip olduğu görülmektedir. Tabloya göre vergi harcamalarının vergi gelirleri içerisindeki payının ilgili yıllar çerçevesinde ortalama olarak %22,2 civarında olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 6’da vergi harcamaları ve GSYH ilişkisi incelendiğinde ise vergi harcamalarının GSYH içerisindeki en küçük paya sahip olduğu yıl %3,3 oranıyla 2016 yılı olduğu görülmüştür. Buna karşılık en büyük payın elde edildiği yıllar 2019 ve 2020 yıllarıdır ve bu oran %3,8 olmaktadır. Tabloya göre vergi harcamalarının GSYH içerisindeki payının ilgili yıllar özelinde ortalama olarak %3,6 civarında olduğu tespit edilmiştir.

Aşağıda yer alan Şekil 9’da yukarıda bahsedilen durumların yıllar itibariyle değişimi grafiksel olarak da incelenmiştir.

Şekil 9: Meksika’da 2016-2020 Yılları Arasındaki Toplam Vergi Harcamalarının GSYH ve Vergi Gelirleri İçerisindeki Payının Yıllara Göre Değişimi (%)

Kaynak: Tablo 6’daki veriler kullanılarak hazırlanmıştır.

Şekil 9'a bakıldığında ilgili yıllar itibariyle Meksika'nın uyguladığı vergi harcamaları politikaları doğrultusunda, gerçekleşen vergi harcamalarının vergi gelirleri içerisindeki payının yıllar itibariyle değişiklik gösterdiği görülmektedir. Vergi harcamaları ve GSYH ilişkisine bakıldığında ise artış eğiliminin çok yüksek olmadığı, düz bir çizgide ilerlediği görülmektedir. 2018 yılında her iki faktörde de küçük bir azalış yaşandığı anlaşılmaktadır.

4. AVUSTRALYA'DA VERGİ HARCAMALARININ GELİŞİMİ (2016-2023)

Avustralya'da vergi harcamaları raporları ilk olarak 1980 yılında bütçe eki şeklinde yayınlanmaya başlamıştır. Bu yıldan itibaren düzenli şekilde her yıl vergi harcamaları tahminleri yayınlanmaktadır. 1998 yılında kabul edilen Bütçe Saydamlık Yasası ile beraber bu raporların yayınlanması yasal bir zorunluluk haline getirilmiştir (Akın, 2019: 55). Vergi harcamalarını tahminleme yöntemi olarak vazgeçilen gelir yöntemi kullanılmakta ve mükellef davranışlarının değişmediği kabul edilmektedir.

Avustralya Hazinesi tarafından vergi harcamaları için, belirli bir mükellef grubuna ya da bir faaliyete yönelik yarar sağlamak için düzenlenmiş vergi ayrıcalıkları şeklinde tanım kullanılmıştır (Polackova Brix, Valenduc, Swift, 2004: 45).

Avustralya'da yönetim şekli merkezi yönetimden, eyaletlerden ve yerel yönetimlerden oluşmaktadır. Vergi harcamaları raporları ise sadece merkezi yönetimin uygulamalarını içermektedir (Güven, 2016: 67).

Avustralya'da 2016-2023 yıllarını kapsayan vergi harcamaları tahminleri Tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 7: Avustralya'da 2016-2023 Yılları Arasındaki Toplam Vergi Harcamaları (Milyon Avustralya Doları)

Vergi Harcaması	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022*	2023*
Gelir Vergisi	15.110	15.848	16.320	18.220	19.299	21.162	22.471	24.563
Kurumlar Vergisi	9.721	10.838	10.705	9.713	10.679	34.927	29.989	21.158
Katma Değer Vergisi	23.605	25.082	26.152	27.703	29.404	28.480	30.205	31.760
Özel Tüketim Vergisi	6.650	6.526	6.787	7.190	7.701	5.925	6.006	5.389
Diğer Vergiler**	81.661	91.362	95.967	103.432	111.092	83.191	82.276	85.421
TOPLAM	136.747	149.656	155.931	166.258	178.175	173.685	170.947	168.291

*Tahmini Rakamlar

**Sosyal Güvenlik Vergileri, Yan Haklar Vergisi, Doğal Kaynak Vergileri, Sermaye Kazancı Vergisi.

Kaynak: "Australian Government The Treasury - Tax Expenditures Statement" verileriyle hazırlanmıştır (http://treasury.gov.au/publication?F%5B0%5D=policy_topic_taxonomy_term_name%3ATaxation&sort_by=field_date),

09.06.2022.

Tablo 7'de yer alan veriler ilgili yılların verileri kullanılarak hazırlanmıştır. Bu verilere bakıldığında 2016 yılında yapılan gelir vergisine yönelik vergi harcamaları 15.110 milyon Avustralya doları olmaktadır. 2017 yılı için gelir vergisi dolaylı vergi harcamaları 15.848 milyon Avustralya doları olmuştur ve bu tutar bir önceki yıla göre %4,88 oranında artış göstermektedir. 2018 yılında bir önceki yıla göre gelir vergisine yönelik vergi harcamaları 16.320 milyon Avustralya doları olup %2,98 oranında artış göstermiştir. 2019 yılına gelindiğinde gelir vergisine yönelik vergi harcamaları için bu tutar 18.220 milyon Avustralya doları seviyesine yükselmiş ve bir önceki yıla göre %11,64 oranında artış gösterdiği tespit edilmiştir. 2020 yılında bir önceki yıla nazaran %5,92 oranında artış gösterdiği görülen gelir vergisi dolaylı vergi harcamaları 19.299 milyon Avustralya doları düzeyindedir. Gelir vergisi için yapılan vergi harcamalarına 2021 yılı için bakıldığında bir önceki yıla göre %9,65 oranında artış olduğu tespit edilmiştir ve bu tutar 21.162 milyon Avustralya doları olmaktadır. 2022 yılı için 22.471 milyon Avustralya doları tutarında olması beklenen gelir vergisine yönelik vergi harcamalarında bir önceki yıla göre %6,19 oranında artış tahmin edilmektedir. 2023 yılına gelindiğinde ise gelir vergisine yönelik yapılan vergi harcamalarının bir önceki yıla göre %9,31 oranında artacağı ve 24.563 milyon Avustralya doları seviyesinde olacağı tahmin edilmektedir. Bu veriler göz önüne alındığında ilgili yıllarda gelir vergisi için yapılan vergi harcamaları oranları bir önceki yıla göre en fazla 2019 yılında %11,64 oranında artış göstermiş ve ilgili yıllarda bir önceki yıla göre azalışın olmadığı görülmüştür. Bunlara ek olarak en az gelir vergisi dolaylı vergi harcamasının 2016 yılında 15.110 milyon Avustralya doları düzeyinde yapıldığı görülmektedir. Buna

karşın gelir vergisi için en fazla vergi harcamasının yapılması beklenen yılın ise 2023 yılında 24.563 milyon Avustralya doları düzeyinde olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 7’de kurumlar vergisine yönelik yapılan vergi harcamaları verilerine bakıldığında 2016 yılında 9.721 milyon Avustralya doları tutarında vergi harcaması yapılmıştır. 2017 yılında ise kurumlar vergisine yönelik yapılan vergi harcamaları 10.838 milyon Avustralya doları seviyesinde olup bir önceki yıla göre %11,49 oranında artmıştır. 2018 yılına bakılacak olduğunda kurumlar vergisine yönelik vergi harcamaları bir önceki yıla göre %1,23 oranında azalış göstermiş ve 10.705 milyon Avustralya doları seviyesine gerilemiştir. 2019 yılında ise kurumlar vergisine yönelik yapılan vergi harcamaları 9.713 milyon Avustralya doları seviyesinde olup bir önceki yıla göre %9,27 oranında azalmıştır. 2020 yılında kurumlar vergisi için yapılan vergi harcamaları bir önceki yıla nazaran %9,95 oranında artmıştır ve 10.679 milyon Avustralya doları seviyesine yükseldiği görülmektedir. Kurumlar vergisi dolayındaki vergi harcamalarına 2021 yılı için bakıldığında bir önceki yıla göre %227,06 oranında artış olduğu tespit edilmiştir ve bu tutar 34.927 milyon Avustralya doları olmaktadır. 2022 yılında kurumlar vergisi dolaylı yapılması beklenen tahmini vergi harcamaları tutarının 29.989 milyon Avustralya doları olduğu belirtilmekte ve bu tutar bir önceki yıla göre %14,14 oranında azalış göstermektedir. 2023 yılı tahminlerine bakıldığında ise kurumlar vergisine yönelik vergi harcamaları için bir önceki yıla göre %29,45 azalış olacağı ve 21.158 milyon Avustralya doları seviyesine düşeceği beklenmektedir. İlgili yıllarda kurumlar vergisi için yapılan vergi harcamalarına özet olarak bakıldığında, vergi harcamalarının bir önceki yıla göre oransal olarak en fazla azalacağı yıl, 2023 yılı olacağı beklenmektedir ve bu yılda %29,45 oranında gerileme olacağı tespit edilmiştir. Buna karşın ilgili yıllar itibariyle bir önceki yıla göre en fazla artışın olduğu yıl ise %227,06 oranıyla 2021 yılının olduğu anlaşılmaktadır. Bu verilere ek olarak en az kurumlar vergisi dolaylı vergi harcamasının 2019 yılında 9.713 milyon Avustralya doları düzeyinde yapıldığı görülmektedir. En fazla kurumlar vergisi için vergi harcaması yapılan yıl ise 2021 yılı olup bu tutarın 34.927 milyon Avustralya doları seviyesinde olduğu görülmektedir.

Tablo 7’de katma değer vergisi konulu vergi harcamaları incelendiğinde 2016 yılında 23.605 milyon Avustralya doları tutarında vergi harcaması yapıldığı görülmektedir. 2017 yılında katma değer vergisine yönelik 25.082 milyon Avustralya doları tutarında vergi harcamasının yapıldığı görülmektedir ve bu tutarın bir önceki yıla göre %6,26 oranında artış gösterdiği anlaşılmaktadır. 2018 yılında bir önceki yıla göre katma değer vergisine yönelik vergi harcamaları 26.152 milyon Avustralya doları olup %4,27 oranında artış göstermiştir. 2019 yılına gelindiğinde katma değer vergisi konulu vergi harcamaları için bu tutar 27.703 milyon Avustralya doları seviyesine yükselmiş ve bir önceki yıla göre %5,93 oranında artış gösterdiği tespit edilmiştir. 2020 yılında bir önceki yıla nazaran %6,14 oranında artış gösterdiği görülen katma değer vergisi dolaylı vergi harcamaları 29.404 milyon Avustralya doları düzeyindedir. 2021 yılında katma değer vergisi için yapılan vergi harcamaları bir önceki yıla göre %3,14 oranında azalmıştır ve 28.480 milyon Avustralya doları seviyesine gerilediği görülmektedir. 2022 yılı için 30.205 milyon Avustralya doları tutarında olması beklenen katma değer vergisine yönelik vergi harcamalarında bir önceki yıla göre %6,06 oranında artış tahmin edilmektedir. 2023 yılına gelindiğinde ise katma değer vergisine yönelik yapılan tahmini vergi harcamalarının bir önceki yıla göre %5,15 oranında artacağı ve 31.760 milyon Avustralya doları seviyesinde olacağı tahmin edilmektedir. Avustralya’da katma değer vergisi konulu vergi harcamaları için tespit edilen bu veriler eşliğinde ilgili yıllar itibariyle oransal düzeyde bir önceki yıla göre artış azalış ilişkisine bakıldığında en fazla azalışın %3,14 ile 2021 yılında olduğu görülmektedir. Buna karşın ilgili yıllar itibariyle bir önceki yıla göre en fazla artışın olduğu yıl ise %6,26 oranıyla 2017 yılının olduğu anlaşılmaktadır. Buna ek olarak ilgili yıllarda katma değer vergisi için en az vergi harcamasının yapıldığı yılın 23.605 milyon Avustralya dolarıyla 2016 yılı olduğu görülmekte, en fazla vergi harcaması yapılması beklenen yıl ise 2023 yılı olup bu tutarın 31.760 milyon Avustralya doları seviyesinde olacağı tahmin edilmektedir.

Tablo 7’de Avustralya’nın ilgili yıllar itibariyle yaptığı özel tüketim vergisi dolaylı vergi harcamaları incelendiğinde 2016 yılında 6.650 milyon Avustralya doları vergi harcaması yapılmıştır. 2017 yılında bir önceki yıla nazaran %1,86 oranında azalış gösterdiği görülen özel tüketim vergisi konulu vergi harcamaları 6.526 milyon Avustralya doları düzeyindedir. 2018 yılına bakıldığında özel tüketim vergisine yönelik yapılan vergi harcamaları 6.787 milyon Avustralya doları olup bir önceki yıla göre %4 oranında artış göstermiştir. 2019 yılına bakıldığında özel tüketim vergisine yönelik yapılan vergi harcamaları tutarı 7.190 milyon Avustralya doları düzeyindedir ve oransal olarak bir önceki yıla göre %5,94 artış göstermektedir. 2020 yılı için özel tüketim vergisi dolaylı yapılan vergi harcamaları 7.701 milyon Avustralya doları olmuştur ve bu tutar bir önceki yıla göre %7,11 oranında artış göstermektedir. 2021 yılı için ise özel tüketim vergisi dolayında yapılan vergi harcamaları bir önceki yıla göre %23,06 oranında azalış göstermiş ve 5.925 milyon Avustralya doları seviyesine gerilemiştir. 2022 yılına gelindiğinde ise özel tüketim vergisine yönelik yapılan vergi harcamalarının bir önceki yıla göre %1,37 oranında artacağı ve 6.006 milyon Avustralya doları seviyesinde olacağı tahmin edilmektedir. 2023 yılında yapılması tahmin edilen özel tüketim vergisi konulu vergi harcamaları 5.389 milyon Avustralya doları olmaktadır ve bir önceki yıla nazaran vergi harcamalarında %10,27 oranında azalışın olacağı tespit edilmiştir. Avustralya’da özel tüketim vergisine yönelik vergi harcamaları için tespit edilen bu veriler doğrultusunda ilgili yıllarda oransal düzeyde bir önceki yıla göre artış azalış ilişkisine bakıldığında en fazla artışın %7,11 ile 2020 yılında olduğu görülmektedir. Özel tüketim vergisi dolaylı vergi harcamalarının bir önceki yıla göre oransal olarak en fazla azaldığı yıl ise 2021 yılı olmuştur ve bu yılda %23,06 oranında gerileme olduğu tespit edilmiştir. Bu bilgilere göre ayrıca özel tüketim vergisi dolayında en fazla vergi harcaması yapılan yıl ise 2020 yılı olup bu tutarın 7.701 milyon Avustralya doları seviyesinde olduğu anlaşılmaktadır. En az özel tüketim vergisine yönelik vergi harcamasının ise 2023 yılında 5.389 milyon Avustralya doları düzeyinde olacağı öngörülmektedir.

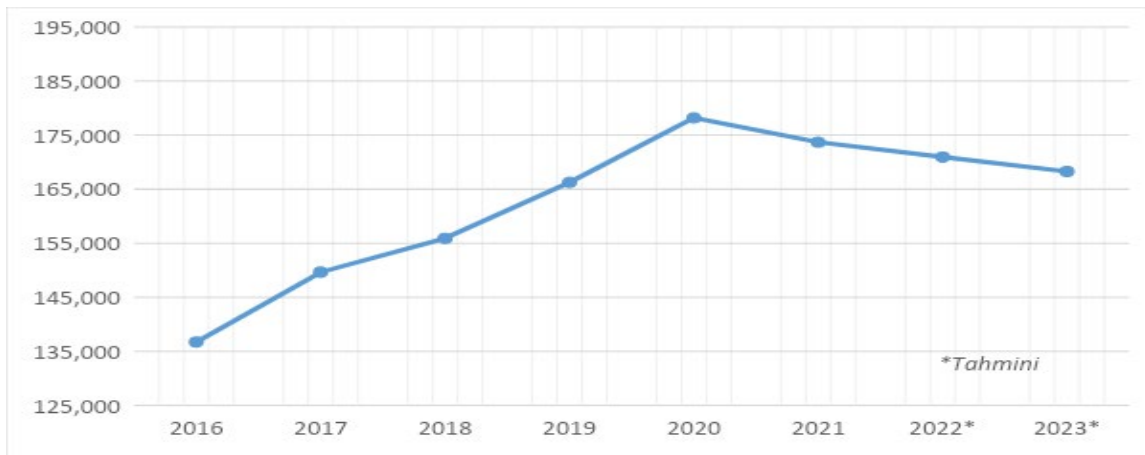
Tablo 7’yi diğer vergi harcamaları çerçevesinde inceleyecek olursak 2016 yılında 81.661 milyon Avustralya doları tutarında vergi harcaması yapıldığı görülmektedir. 2017 yılına gelindiğinde diğer vergilere yönelik yapılan vergi harcamaları 91.362 milyon Avustralya doları olup bir önceki yıla göre %11,88 oranında artış göstermiştir. 2018 yılına bakılacak olduğunda diğer

vergiler için vergi harcamaları bir önceki yıla göre %5,04 oranında artış göstermiş ve 95.967 milyon Avustralya doları seviyesine yükselmiştir. 2019 yılında 103.432 milyon Avustralya doları tutarında diğer vergilere yönelik vergi harcamasının yapıldığı görülmektedir ve bu tutarın bir önceki yıla göre %7,78 oranında artış gösterdiği anlaşılmaktadır. 2020 yılında bir önceki yıla nazaran %7,41 oranında artış gösterdiği görülen diğer vergi harcamaları 111.092 milyon Avustralya doları düzeyindedir. 2021 yılına bakıldığında diğer vergi harcamaları tutarı 83.191 milyon Avustralya doları düzeyindedir ve oransal olarak bir önceki yıla göre %25,12 azalış göstermektedir. 2022 yılı için 82.276 milyon Avustralya doları tutarında olması beklenen diğer vergi harcamalarında bir önceki yıla göre %1,1 oranında azalış olacağı tahmin edilmektedir. 2023 yılında yapılması beklenen tahmini diğer vergi harcamaları tutarının 85.421 milyon Avustralya doları olacağı tahmin edilmekte ve bu tutarın bir önceki yıla göre %3,82 oranında artış göstermektedir. Bu veriler göz önüne alındığında ilgili yıllarda diğer vergiler için yapılan vergi harcamaları oranları bir önceki yıla göre en fazla 2021 yılında %25,12 oranında azalış göstermiş, bunun aksine en fazla artışın da 2017 yılında %11,88 oranında olduğu görülmüştür. İncelenen yıllar içerisinde diğer vergiler için en az vergi harcaması yapılan yılın 81.661 milyon Avustralya doları tutarındaki 2016 yılının olduğu görülmektedir. Buna karşın diğer vergiler için en fazla vergi harcamasının yapıldığı yılın ise 2020 yılında 111.092 milyon Avustralya doları düzeyinde olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 7'ye ilgili yıllardaki toplam vergi harcamaları nezdinde bakıldığında 2016 yılı için 136.747 milyon Avustralya doları vergi harcaması yapıldığı görülmektedir. 2017 yılına gelindiğinde toplam vergi harcamaları için bu tutar 149.656 milyon Avustralya doları seviyesine yükselmiş ve bir önceki yıla göre %9,44 oranında artış gösterdiği tespit edilmiştir. 2018 yılında yapılan toplam vergi harcamalarına bakıldığında bir önceki yıla göre %4,19 oranında artış göstererek 155.931 milyon Avustralya doları seviyesine yükselmiştir. 2019 yılına bakıldığında ise toplam vergi harcaması miktarı 166.258 milyon Avustralya doları olmuştur ve bir önceki yıla göre %6,62 oranında artış göstermiştir. Toplam vergi harcamaları 2020 yılı için incelendiğinde bir önceki yıla göre %7,17 oranında artış olduğu tespit edilmiştir ve bu tutar 178.175 milyon Avustralya doları olmaktadır. 2021 yılı için ise toplam vergi harcamaları bir önceki yıla göre %2,52 oranında azalış göstermiş ve 173.685 milyon Avustralya doları seviyesine gerilemiştir. 2022 yılı tahminlerine bakıldığında ise toplam vergi harcamalarında bir önceki yıla göre %1,58 azalış yaşanacağı ve 170.947 milyon Avustralya doları seviyesine gerileyeceği beklenmektedir. 2023 yılında yapılması tahmin edilen toplam vergi harcamaları 168.291 milyon Avustralya doları olmaktadır ve bir önceki yıla nazaran vergi harcamalarında %1,55 oranında azalışın yaşanacağı beklenmektedir. İlgili yıllarda yapılan toplam vergi harcamalarına bir bütün olarak bakıldığında, vergi harcamalarının bir önceki yıla göre oransal olarak en fazla azaldığı yıl, 2021 yılı olmuştur ve bu yılda %2,52 oranında gerileme olduğu tespit edilmiştir. Buna karşın ilgili yıllar itibarıyla bir önceki yıla göre en fazla artışın görüldüğü yıl ise %9,44 oranıyla 2017 yılı olmaktadır. Bu tespitlere ek olarak ilgili yıllarda toplam vergi harcamasının en az yapıldığı yılın 136.747 milyon Avustralya dolarıyla 2016 yılı olduğu görülmektedir. Tam tersine en fazla vergi harcamasının yapıldığı miktarın ise 2020 yılında 178.175 milyon Avustralya doları düzeyinde olduğu anlaşılmaktadır.

Yukarıda verilen bilgiler dahilinde aşağıdaki Şekil 10'da Avustralya'nın ilgili yıllar itibarıyla toplam olarak yaptığı vergi harcamalarına yönelik yıllık düzeyde oluşan değişimler ele alınmıştır.

Şekil 10: Avustralya'da 2016-2023 Yılları Arasında Yapılan Toplam Vergi Harcamalarının Yıllara Göre Değişimi (Milyon Avustralya Doları)

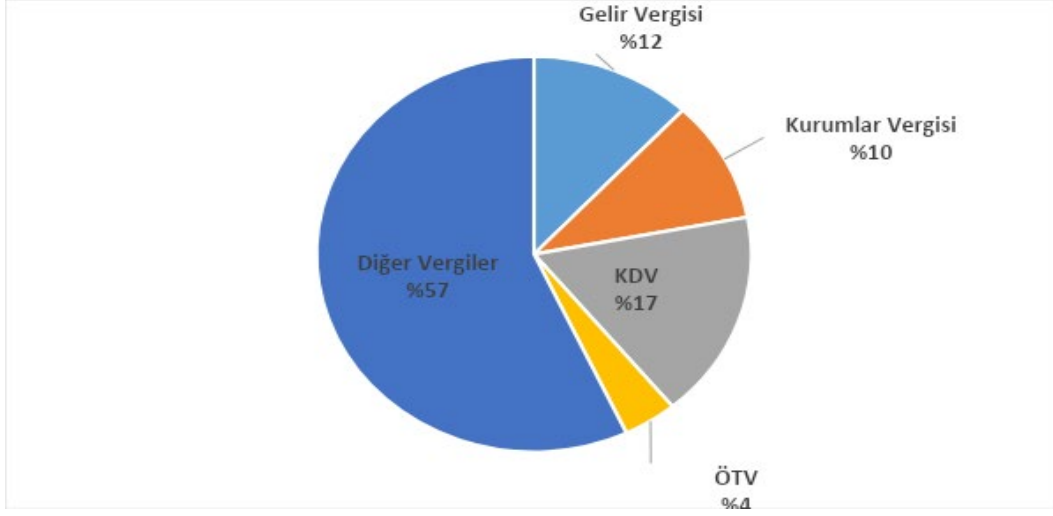

Kaynak: Tablo 7'deki veriler kullanılarak hazırlanmıştır

Şekil 7'ye bakıldığında Avustralya'da 2016 yılından 2020 yılına kadar vergi harcamalarında yukarı yönlü seyir izlendiği görülmektedir. 2020 yılı ilgili yıllar itibariyle en fazla vergi harcaması yapılan yıl olmuştur. Bu yıldan sonra azalış trendine girdiği görülen toplam vergi harcamaları tutarlarının 2022-2023 yılı tahminlerine bakıldığında aşağı yönlü devam edeceği öngörülmektedir. Şekilde yer alan bilgiler doğrultusunda Avustralya'da 2016-2023 dönemleri arasında yıllık ortalama 162 milyar Avustralya doları tutarında vergi harcamasının yapıldığı tahmin edilmektedir.

Avustralya'da 2016-2023 yılları arasında yapılan toplam vergi harcamalarının vergi türleri itibariyle dağılımı Şekil 11'de gösterilmiştir.

Şekil 11: Avustralya'da Vergi Harcamalarının Vergi Türleri İtibariyle Dağılımı (%)

Kaynak: Tablo 7'deki veriler kullanılarak hazırlanmıştır.

Şekil 11'de Avustralya'da yapılan toplam vergi harcamalarının vergi türleri itibariyle ortalama olarak vergi harcamaları içerisinde ne kadar paya sahip olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Şekilden de görüleceği üzere vergi türleri itibariyle en büyük paydan en küçük paya göre sıralanacak olursa birinci sırada %57 ile diğer vergiler, ikinci sırada %17 ile KDV, üçüncü sırada %12 ile gelir vergisi, dördüncü sırada %10 ile kurumlar vergisi ve son sırada %4 ile ÖTV yer almaktadır. Şekilden de görüldüğü üzere Avustralya'da vergi harcamaları yapılırken en fazla öncelik diğer vergilere yönelik olmuştur. Dolaylı ve dolaysız vergilere verilen öncelik ise birbirine çok yakındır. Sonuç olarak şekile göre Avustralya'da vergi harcamaları politikaları uygulanırken diğer vergilere yönelik uygulamaların ağırlığının daha büyük olduğu görülmektedir.

Aşağıdaki Tablo 8'de Avustralya'daki vergi harcamalarının ilgili yıllar itibariyle GSYH'ye ve toplam vergi gelirleri içindeki oranlarına yer verilmiştir. Bu şekilde hükümetlerin alternatif bir politika aracı olan vergi harcamalarına toplam gelirleri içerisinde ne kadar düzeyde pay verdiği ve bu payın ne kadarlık bir etki yarattığı vurgulanmak istenmiştir.

Tablo 8: Avustralya'da 2016-2020 Yılları Arasındaki Vergi Harcamalarının Toplam Gelir İçerisindeki Payı (Milyon Avustralya Doları)

	2016	2017	2018	2019	2020
Vergi Harcaması	136.747	149.656	155.931	166.258	178.175
Vergi Geliri	484.068	526.030	557.281	549.572	591.184
GSYH	1.657.744	1.759.314	1.842.946	1.946.228	1.980.866
Vergi H. / Vergi G. (%)	28,2	28,4	27,9	30,2	30,1
Vergi H. / GSYH (%)	8,2	8,5	8,4	8,5	9

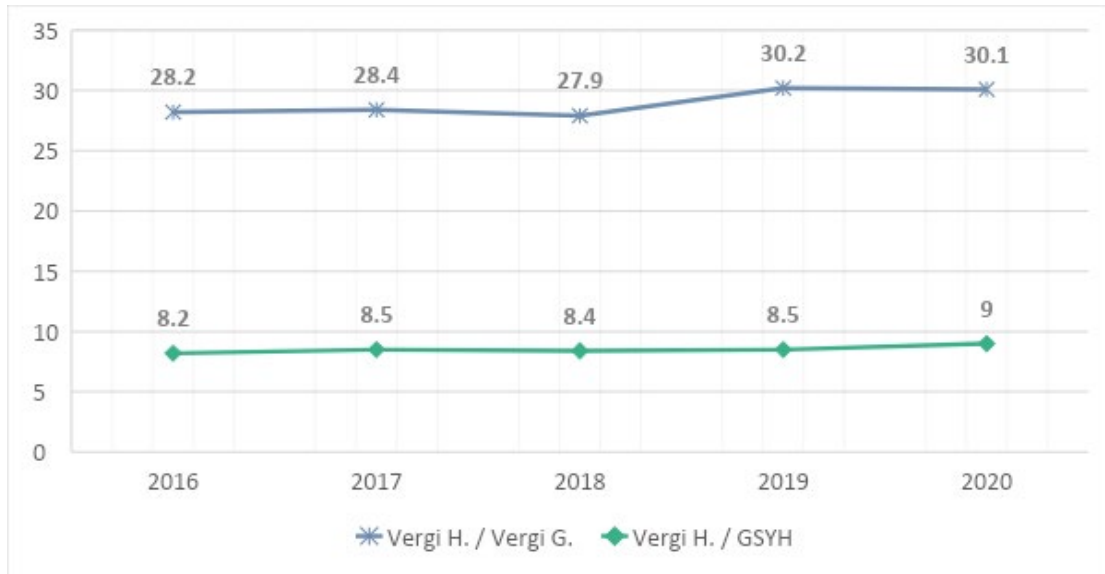
Kaynak: "OECD (Revenue Statistics)" ve "Dünya Bankası (GDP)" verileriyle hazırlanmıştır (stats.oecd.org, databank.worldbank.org),09.06.2022.

Yukarıdaki Tablo 8'de Avustralya'da ilgili yıllar itibariyle yapılan vergi harcamaları ve toplam vergi gelirleri ilişkisi göz önüne alındığında vergi harcamalarının oransal olarak vergi gelirleri içerisindeki en az paya %27,9 oranında 2018 yılında sahip olduğu, en fazla paya ise %30,2 oranıyla 2019 yılında sahip olduğu görülmektedir. Tabloya göre vergi harcamalarının vergi gelirleri içerisindeki payının ilgili yıllarda ortalama olarak %29 civarında olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 8'de vergi harcamaları ve GSYH ilişkisi incelendiğinde ise vergi harcamalarının GSYH içerisindeki en küçük paya %8,2 oranıyla 2016 yılında sahip olduğu görülmüştür. Bunun aksine en büyük payın elde edildiği yıl 2020 yılıdır ve bu oran %9 olmaktadır. Tabloya göre vergi harcamalarının GSYH içerisindeki payının ilgili yıllar özelinde ortalama olarak %8,5 civarında olduğu tespit edilmiştir.

Aşağıda yer alan Şekil 12'de yukarıda bahsedilen durumların yıllar itibariyle değişimi grafiksel olarak da incelenmiştir.

Şekil 12: Avustralya'da 2016-2020 Yılları Arasındaki Toplam Vergi Harcamalarının GSYH ve Vergi Gelirleri İçerisindeki Payının Yıllara Göre Değişimi (%)

Kaynak: Tablo 8'deki veriler kullanılarak hazırlanmıştır.

Şekil 12'ye bakıldığında ilgili yıllar itibariyle Avustralya'nın uyguladığı vergi harcamaları politikaları doğrultusunda, gerçekleşen vergi harcamalarının vergi gelirleri içerisindeki payının yıllar itibariyle genel çerçevede artış yönlü olduğu görülmektedir. Vergi harcamaları ve GSYH ilişkisine bakıldığında ise bu durumun yine benzer olduğu görülmektedir fakat artış oranları arasındaki farkın çok büyük oranlarda gerçekleşmediği görülmektedir. Her iki faktörde de sadece 2018 döneminde

yüzdesel olarak bir azalış yaşandığı görülmektedir. Şekilde yıllar itibariyle vergi harcamalarının vergi gelirleri içerisindeki payındaki artışın, GSYH payındaki artışına göre daha fazla olduğu görülmektedir. Şekilde de görüldüğü üzere Avustralya'daki vergi harcamaları uygulamalarının özellikle vergi gelirlerini önemli oranlarda etkilediği söylenebilir.

5. SONUÇ

Fransa'da vergi harcamaları raporları bütçe kanununda yer alan Yollar ve Araçlar Raporu'nun içerisinde 1980 yılından bu yana her yıl yayınlanmaktadır.

Fransa'da yapılan toplam vergi harcamalarının vergi türleri itibariyle ortalama olarak vergi harcamaları içerisinde ne kadar paya sahip olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Vergi türleri itibariyle en büyük paydan en küçük paya göre sıralanacak olursa birinci sırada %39 ile diğer vergiler, ikinci sırada %33 ile gelir vergisi, üçüncü sırada %17 ile KDV, dördüncü sırada %7 ile ÖTV ve son sırada %4 ile kurumlar vergisi yer almaktadır. Fransa'da dolaysız vergiler ve diğer vergiler öncelikli vergi harcamaları politikaları izlendiği söylenebilir.

Fransa'da ilgili yıllar itibariyle yapılan vergi harcamaları ve toplam vergi gelirleri ilişkisi göz önüne alındığında vergi harcamalarının oransal olarak vergi gelirleri içerisindeki en fazla paya %10,2 oranında 2018 ve 2019 yıllarında sahip olduğu, en az paya ise %9,7 oranıyla 2016 yılında sahip olduğu görülmektedir. Vergi harcamalarının vergi gelirleri içerisindeki payının ilgili yıllar çerçevesinde ortalama olarak %10 civarında olduğu tespit edilmiştir.

Vergi harcamaları ve GSYH ilişkisi incelendiğinde ise vergi harcamalarının GSYH içerisindeki en büyük payı %4,7'lik oranla 2018 yılında elde ettiği görülmüştür. Buna karşılık en düşük payın elde edildiği yıl ise 2016 yılıdır ve bu oran %4,4 olmaktadır. Vergi harcamalarının GSYH içerisindeki payının ilgili yıllar özelinde ortalama olarak %4,5 civarında olduğu tespit edilmiştir.

İlgili yıllar itibariyle Fransa'nın uyguladığı vergi harcamaları politikaları doğrultusunda, gerçekleşen vergi harcamalarının vergi gelirleri içerisindeki payının yıllar itibariyle neredeyse benzer olduğu görülmektedir. Vergi harcamaları ve GSYH ilişkisine bakıldığında ise bu durumun yine benzer olduğu görülmektedir.

İsveç'te toplam vergi harcamaları verileri incelendiğinde; sadece 2018 yılında vergi harcamalarında azalış yaşandığı görülmektedir. İsveç'te yıllar itibariyle sürekli vergi harcamalarını artırmaya yönelik politikaların izlendiği söylenebilir. Şekilde yer alan bilgiler doğrultusunda 2016-2023 dönemleri arasında yıllık ortalama 229 milyar İsveç kronu tutarında vergi harcamasının yapıldığı tahmin edilmektedir.

İsveç'te yapılan toplam vergi harcamalarının vergi türleri itibariyle ortalama olarak vergi harcamaları içerisinde ne kadar paya sahip olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Vergi türleri itibariyle en büyük paydan en küçük paya göre sıralanacak olursa birinci sırada %44 ile diğer vergiler, ikinci sırada %33 ile KDV, üçüncü sırada %17 ile ÖTV, dördüncü sırada %4 ile gelir vergisi ve son sırada %2 ile kurumlar vergisi yer almaktadır. Bu veriler dikkate alındığında İsveç'te vergi harcamaları politikalarında öncelik olarak dolaylı vergilere ve diğer vergilere büyük bir pay ayrıldığı görülmektedir.

İsveç'te ilgili yıllar itibariyle yapılan vergi harcamaları ve toplam vergi gelirleri ilişkisi göz önüne alındığında vergi harcamalarının oransal olarak vergi gelirleri içerisindeki en fazla paya %11,4 oranında 2020 yılında sahip olduğu, en az paya ise %9,3 oranıyla 2018 yılında sahip olduğu görülmektedir. Tabloya göre vergi harcamalarının vergi gelirleri içerisindeki payının ilgili yıllar çerçevesinde ortalama olarak %10,1 civarında olduğu tespit edilmiştir.

Vergi harcamaları ve GSYH ilişkisi incelendiğinde ise vergi harcamalarının GSYH içerisindeki en büyük payı %4,8'lik oranla 2020 yılında elde ettiği görülmüştür. Buna karşılık en düşük payın elde edildiği yıllar 2016 ve 2018 yıllarıdır ve bu oran %4,1 olmaktadır. Vergi harcamalarının GSYH içerisindeki payının ilgili yıllar özelinde ortalama olarak %4,3 civarında olduğu görülmektedir.

İlgili yıllar itibariyle İsveç'in uyguladığı vergi harcamaları politikaları doğrultusunda, gerçekleşen vergi harcamalarının vergi gelirleri içerisindeki payının yıllar itibariyle genel çerçevede artış yönlü olduğu görülmektedir. Vergi harcamaları ve GSYH ilişkisine bakıldığında ise bu durumun yine benzer olduğu görülmektedir. 2018 yılında her iki göstergede de azalış yaşandığı görülmektedir fakat ileriki dönemlere bakıldığında yine yukarı yönlü seyir izlendiği gözlemlenmektedir. Bu verilere göre İsveç'te uygulanan vergi harcamaları politikalarında her iki gelir türünden de yıllar itibariyle belirli oranlarda vazgeçildiği anlaşılmaktadır.

Meksika'da yapılan toplam vergi harcamalarının vergi türleri itibariyle ortalama olarak vergi harcamaları içerisinde ne kadar paya sahip olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Vergi türleri itibariyle en büyük paydan en küçük paya göre sıralanacak olursa birinci sırada %38 ile KDV, ikinci sırada %28 ile gelir vergisi, üçüncü sırada %20 ile diğer vergiler, dördüncü sırada %13 ile kurumlar vergisi ve son sırada %1 ile ÖTV yer almaktadır. Şekilde sunulan bu veriler doğrultusunda Meksika'nın her bir vergi türüne yönelik yakın oranlarda vergi harcamaları politikaları gerçekleştirdiği görülmektedir.

Meksika'da ilgili yıllar itibariyle yapılan vergi harcamaları ve toplam vergi gelirleri ilişkisi göz önüne alındığında vergi harcamalarının oransal olarak vergi gelirleri içerisindeki en fazla paya %20 oranında 2016 yılında sahip olduğu, en fazla paya ise %23,4 oranıyla 2019 yılında sahip olduğu görülmektedir. Tabloya göre vergi harcamalarının vergi gelirleri içerisindeki payının ilgili yıllar çerçevesinde ortalama olarak %22,2 civarında olduğu tespit edilmiştir.

Vergi harcamaları ve GSYH ilişkisi incelendiğinde ise vergi harcamalarının GSYH içerisindeki en küçük paya sahip olduğu

yıl %3,3 oranıyla 2016 yılı olduğu görülmüştür. Buna karşılık en büyük payın elde edildiği yıllar 2019 ve 2020 yıllarıdır ve bu oran %3,8 olmaktadır. Vergi harcamalarının GSYH içerisindeki payının ilgili yıllar özelinde ortalama olarak %3,6 civarında olduğu tespit edilmiştir.

İlgili yıllar itibarıyla Meksika'nın uyguladığı vergi harcamaları politikaları doğrultusunda, gerçekleşen vergi harcamalarının vergi gelirleri içerisindeki payının yıllar itibarıyla değişiklik gösterdiği görülmektedir. Vergi harcamaları ve GSYH ilişkisine bakıldığında ise artış eğiliminin çok yüksek olmadığı, düz bir çizgide ilerlediği görülmektedir. 2018 yılında her iki faktörde de küçük bir azalış yaşandığı anlaşılmaktadır. Bu verilerden hareketle Meksika'nın vergi harcamaları politikalarının sonucu olarak özellikle vergi gelirlerinden yüksek düzeyde feragat ettiği söylenebilir.

Avustralya'da ilgili yıllar itibarıyla yapılan vergi harcamaları ve toplam vergi gelirleri ilişkisi göz önüne alındığında vergi harcamalarının oransal olarak vergi gelirleri içerisindeki en az paya %27,9 oranında 2018 yılında sahip olduğu, en fazla paya ise %30,2 oranıyla 2019 yılında sahip olduğu görülmektedir. Tabloya göre vergi harcamalarının vergi gelirleri içerisindeki payının ilgili yıllarda ortalama olarak %29 civarında olduğu tespit edilmiştir.

Vergi harcamaları ve GSYH ilişkisi incelendiğinde ise vergi harcamalarının GSYH içerisindeki en küçük paya %8,2 oranıyla 2016 yılında sahip olduğu görülmüştür. Bunun aksine en büyük payın elde edildiği yıl 2020 yılıdır ve bu oran %9 olmaktadır. Tabloya göre vergi harcamalarının GSYH içerisindeki payının ilgili yıllar özelinde ortalama olarak %8,5 civarında olduğu tespit edilmiştir.

İlgili yıllar itibarıyla Avustralya'nın uyguladığı vergi harcamaları politikaları doğrultusunda, gerçekleşen vergi harcamalarının vergi gelirleri içerisindeki payının yıllar itibarıyla genel çerçevede artış yönlü olduğu görülmektedir. Vergi harcamaları ve GSYH ilişkisine bakıldığında ise bu durumun yine benzer olduğu görülmektedir fakat artış oranları arasındaki farkın çok büyük oranlarda gerçekleşmediği görülmektedir. Her iki faktörde de sadece 2018 döneminde yüzdesel olarak bir azalış yaşandığı görülmektedir. Yıllar itibarıyla vergi harcamalarının vergi gelirleri içerisindeki payındaki artışın, GSYH payındaki artışına göre daha fazla olduğu görülmektedir.

YAZAR BEYANI

Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı: Bu çalışma bilimsel araştırma ve yayın etiği kurallarına uygun olarak hazırlanmıştır.

Etik Kurul Onayı: Bu araştırma etik kurul izni gerektiren analizleri kapsamadığından etik kurul onayı gerektirmemektedir.

Yazar Katkıları: Yazarların çalışmaya katkısı ortaktır.

Çıkar Çatışması: Yazarlar açısından ya da üçüncü taraflar açısından çalışmadan kaynaklı çıkar çatışması bulunmamaktadır.

KAYNAKÇA (REFERENCES)

- Akın, E. B. (2019). "Türk Vergi Sisteminde Vergi Harcamaları Üzerine Bir Değerlendirme". Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Bauger, L. (2014). "The Use Of Tax Expenditures In Times Of Fiscal Consolidation". Directorate General Economic and Financial Affairs (DG ECFIN), European Commission, No. 523.
- Bayhanay, A. (2014). "Vergi Harcamaları: Nordik Ülkeleri ve Türkiye". Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Erdoğan, U. İ. (2021). "Vergi Harcamalarının Etkinlik Analizi". Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi.
- Güven, M. A. (2016). "Türkiye ve Bazı OECD Ülkelerinde Vergi Harcamalarının Karşılaştırmalı Analizi (2006-2015)". Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Kulu, B. (2000). "Vergi Harcaması ve Uygulama Örnekleri". Vergi Dünyası, 228, 24-29.
- McDonald, H. (2010). "Türk Vergi Sistemindeki Vergi Harcamalarının Etkinlik ve Verimlilik Açısından Değerlendirilmesi". Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi.
- OECD (2010), "Tax Expenditures in OECD Countries". OECD Publishing, Paris.
- Polackova Bixi, H., Valenduc, C., Swift, Z. L. (2004). "Tax Expenditures--Shedding Light on Government Spending through the Tax System: Lessons from Developed and Transition Economies". World Bank.
- Secretaría de Hacienda y Crédito Público (2020). "Presupuesto de Gastos Fiscales 2020". <https://www.gob.mx/shcp/documentos/presupuesto-de-gastos-fiscales-2020>, erişim 19.03.2023.